Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...стэмнай 1921 оной ...ябрийн 21-hээ гарана | № 256 (14276) | 1973 оной октябриин 30, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...АХСТАНАЙ КОМПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, ...ЗАХАЙ ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ, ...ЗАХАЙ ССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

... шэнэ газар элдүүрилгын ... ургаса хуряалгые ам...гаар түгэсхэhөөрнь, нэгэ ...д пүүд ороoho гүрэндэ ... социалис уялгануудаа ...өөрнь КПСС-эй Централь... Комитет, СССР-эй Вер... Соведэй Президиум, ...эй Министрнүүдэй Со... Казахстанай совхозуудай ...шадые, колхознигуудые, ...торнуудые, ажахынуудай ...рилэгшэдые, мэргэжэлтэ... ...эрдэмтэдые, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые, промышленна предприятинуудай, транспортна эмхинүүдэй, hургуулинуудай коллективүүдые, партийна, совет, профсоюзай ба комсомолой хүдэлмэрилэгшэдые — үндэр баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан бүхы хүнүүдые халуунаар амаршална.

Миллиардhаа үлүү пүүд ороoho таряа хоёрдохи жэл удаагуур гүрэндэ худалдалга ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ ба совет арадай ажана байдал hайжаруулха талаар КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ республикын оруулhан ехэ туhа нэмэри болоно.

Туйлагдаhан амжалтанууд хадаа Казахстанай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы ажалшадай шэн габьяата ажалай, республикын партийна, профсоюзай, комсомолой эмхинүүдэй, совет, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй зургаануудай эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэриин үрэ дүн мүн.

Казахай ССР-эй хүдөө ажахын ажалшад колхоз, совхозуудые оньhoто техникээр бүри hайнаар хангажа, эрдэм наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн, ороoho таряа ургуулан хуряалгада туйлаhан амжалтануудаа саашанхи жэлнүүдтээ үлүүлхэ, хонин hүрэгые, мүн мал ажалай бусад hалбаринуудые хурдан түргөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхэ, хүдөө ажахын бүхы продуктнуудые үйлэдбэрилэн, бүри ехээр абахын түлөө түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалта түгэсөөр дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гээд этигэн найдажа байhанаа КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

КПСС-эй Центральна Комитедhээ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумhээ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведhээ

Граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнуудай алдар суута герой, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые эдэбхитэйгээр байгуулагшадай нэгэн, элитэ ехэ полководец, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, Советскэ Союзай Маршал, Советскэ Союзай гурба дахин Герой Семен Михайлович **Буденный** 91 дэхи наhандаа 1973 оной октябриин 26-да наhа бараба гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы шаналал гашуудалтайгаар партида, бүхы совет арадта мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумhээ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведhээ

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, Советскэ Союзай Маршал, Советскэ Союзай гурба дахин Герой Семен Михайлович **Буденнын** наhа бараhантай дашарамдуулан, Россин Совет Федеративна Социалис Республикын Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет гүнзэгы шаналалаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Ленинэй партиин үнэн хүбүүн, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнуудай алдар суута герой, элитэ ехэ полководец Семен Михайлович Буденнын арюун hайхан дурасхаал Россин Федерациин ажалшадай зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлэхэл.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ **тогтооно:**

1. Советскэ Союзай Маршал С. М. Буденные хүдөөлүүлхын тула нүхэд Гречко А. А. (түрүүлэгшэ), Кириленко А. П., Капитонов И. В., Яснов М. А., Смирнов Л. В., Батицкий П. Ф., Епишев А. А., Греков Л. И., Смиртюков М. С., Тюленев И. В., Селютин К. Ф. гэгшэдhээ бүридэhэн правительственна комисси бии болгохо.

2. С. М. Буденные Улаан талмай дээрэ, Кремлиин ханын дэргэдэ хүдөөлүүлхэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛДА ДУРАТАЙ ХҮСЭНҮҮДЭЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕСС

...брийн 27-ной үглөө... Кремльдэхи Съезднүү...дэй соо болоhон пле...заседани дээрэ ко...дудай элидхэлнүүд ...гдоо. Египедэй Араб ...ликын эб найрамда...ла баригшадай нацио...л соведэй генеральна ...арь **Халед Мохи эд-**... «Дүтын Зүүн зүг» гэ... асуудалаар түрүүлэн ...хэлэхэдээ, Израилиин ...г түримхэй ябуулгаhаа ...лан, Дүтын Зүүн зүг... ...болдоhон байдал тухай ... Эзэрхэг түримхэй ...улгань бүхы дэлхэйдэ ...хөөлдуулна, дэлхэйн ...дэ, Нэгэдэмэл На...й Организацида зү...бадал болоно.

...алдаа зогсоохо тухай, ...ин Соведэй 1967 ...шидхэбэри дары дүүр...тай дурдаhан, ООН... ...улгүйн Соведэй ок... 22-ой шиидхэбэрие Египет зүбшөөгөө hэн гэжэ тэрэ hануулба.

Энэ шиидхэбэри уласхоорондын олониитын hанал бодолые элирхэйлнэ. Гэхэ зуура, империализмын удха шэнжэ, тэрэшэлэн Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй удха шэнжэ хубилаагүй байhаар. Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриие зүбшөөhэн тухай Израилиин хуурмаг мэдүүлгын тунхаглагдаhанай удаа хэдэхэн часай үнгэрэмсөөр, араб газар дайдые шадаал hаа ехээр эзэмдэхэ хүсэлтэй добтолго Израилиин зүгhөө хэгдэhэн байна гэбэ.

Эб найрамдалда дуратай бүхы **хүсэнүүдые** нэгэдхэхэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулха, **арадуудай** бэеэ дааhан байдал, бүрин сүлөө ба тэгшэ **эрхые үндэhэн** болгоhон, бата бэхи эб найрамдал тогтоохо зорилгоор манай конгресс зарлагдаа, — гэжэ Сириин Араб Республикын делегациин хүтэлбэрилэгшэ **Морис Салиби** хэлэбэ.

Палестинын национальна соведэй түрүүлэгшэ **Халед аль-Фахум** Палестиные сүлөөлхэ эмхиин, тус ороной араб арадай үмэнэhөө үгэ хэлээ.

Палестинын арад зон национальна сүлөөрэлгын түлөө, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан тайбан, таарамжатай байдалай тогтоогдохын түлөө таби гаран жэлэй турша сүрэ тэмсэжэ байнхай. Палестинын араб арадые нютаг орондонь бусаалга — энэ районда амгалан байдал тогтоохо эшэ үндэhэн болоно. Араб арадуудта үхэл гэмтэл ушаруулагша Израилиин хэнтэг шунахай, эзэрхэг түримхэй политика энэ нютагта зүб зүйтэй эб найрамдал тогтоохо ябадалда hаад тойбо татана гэжэ тусхайлан тэмдэглээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессто ...hан Советскэ Союзай летчик-космонавт В. Николаева-Терешкова, Чехословакиин делегат Г. Фучикова гэгшэд Великобританиhаа ерэhэн делегадуудтай хөөрэлдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Советскэ Союз Палестинын арад зондо, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэ ехэ туhаламжа дэмжэлгэ үзүүлдэг гэжэ тэмдэглээд, империалис түримхэй ябуулгануудые элишэлхэ асуудалаар залан сэхэ, хэлбэришэгүй бата хараа бодол баримталдагайнь түлөө Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта ехэ баясхалан хүргэбэ.

Израилиин эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ **Ави Шаула** үгэ хэлэхэдээ, Израилиин правительство Холбоото Штадуудай мүнгэн ба политическэ дэбжэлгэдэ түшэглэн, дэлхэйн олониитэдэ зүрюу ябуулга хэжэ байна гэбэ.

Шовинистнуудай, дайжурамдагшадай хорото хархис аашануудай гаргагдажа байбашье, алалсаа хюдалсаа болюулха, бусадай газар дайдые эзэмдэхээ болихо. Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые хүсэд бүрин дүүргэхын түлөө тэмсэхыень Израилиин арад зониие уряалнабди. Энэ хадаа, **конгресс дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэнэй ёhoop, бүхы гүрэнүүдэй ба арадуудай хуулита эрхэнүүдые хангахаар, таарамжатай, бата бэхи эб найрамдал тогтоохын тула шухала гансахан арга болоно** гэжэ мэдүүлбэ.

Италиин Коммунис партиин хүтэлбэриин ба Политбюрогой гэшүүн **Туллио Веккьетти** үгэ хэлэхэдээ, Дүтын Зүүн зүгтэхи оршон байдалда гол анхарал хандуулаа.

Конгрессэй президент **Р. Чандра** эмхидхэлэй асуудалнуудаар үгэ хэлэхэ зуураа, комиссинуудай хүдэлмэриин гурим тухай мэдээсэhэн, делегадуудай асуудалнуудта харюусаhан байна.

Гвиней-Бисаугай Республикын экономикын ба финансын талаар гүрэнэй комиссар **Васко Кабрал** «Национальна сүлөөрэлгэ ба колониализмда, расизмда эсэргүү тэмсэл» гэжэ комиссиин үмэнэhөө үгэ хэлээ.

Империализмда эсэргүү тэмсэлые эб найрамдалай түлөө тэмсэлhээ тусгаарлажа болохогүй. Эзэрхэг түримхэйшүүлэй мүнөө үеын ябуулгануудай эгээн өөрсэ талануудые шэнжэлхэ зуураа, тэрэнэй юрэнхы удхые — хорото хархис расизмые элишэлбэ.

Панамын сүлөөтэ эрхэ ба амгалан байдал хамгаалха национальна комитедэй түрүүлэгшэ, доктор **Камило Перес** иигэжэ хэлээ: Панама США-гай дарлалтаhаа улам жалан хохидол, гасалан үзэнэ, тиигэбэшье национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хэрэгые бүхы аргаараа дэмжэнэ. Колониализмда, расизмда эсэргүү тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэдэ дабшана.

Колониальна зонхилолго хадаа уласхоорондын оршом соохи бүхы зүришэлдөөн хёмороонуудай уг шалтагаан болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Худалдаа наймаанай ба хүгжэлтын талаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин конференциин — ЮНКТАД-ай түлөөлэгшэ **И. В. Чечеткин** ЮНКТАД-ай генеральна секретарь Мануэль Перес Геррерогой бэшэгые уншан соносхоо.

Анда хотонуудай бүхэдэлхэйн федерациин түрүүлэгшэ **Клод Риар** оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалгын асуудалаар үгэ хэлэбэ.

Азиин ба Африкын арадуудай hаналаа нэгэдхэхэ эмхиин генеральна секретариин орлогшо **Мурси Саад эд-Дин** «Хүгжэлтэ, экономическа талаараа бэеэ дааhан байдал» гэhэн асуудалаар үгэ хэлэхэдээ, экономическа хүгжэлтэ ба социальна реформонуудые зогсоохо зорилго табидаг шэнэ түхэлэй колониализмын политика хүгжэжэ байгаа оронуудай сүлөөтэ байдалда аюул тэхёолдуулна гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Аргентинын делегациин толгойлогшо **Оскар Алende** иигэжэ тусхайлан тэмдэглээ: хүгжэлтөөр бага оронуудые экономическа гээгдэнги байдалтай зандань үлөөхэ гэжэ оролдодог финансын эгээн баян бүлэгүүдэй зүгhөө дарлалта мүлжэлгын hүжэрөөгдэхэ тума хүгжэлтэ түгэс ба хүгжэжэ байгаа оронуудай хоорондохи илгаанууд улам ехэ болоно.

Капиталис байгуулалтын үрэ ехэтэй байhан тухай худал хуурмаг номнолые дэлхэйн арадууд эрид буруушаана. Дарлагдажа байгаа ажалшад дарлагшадта эсэргүү түгэс хүсэтэ фронт байгуулан, эрид шууд тэмсэнэ.

Азиин ба Африкын оронуудай уран зохёолшодой ассоциациин генеральна секретариин орлогшо **Алекс Ла Гума** үгэ хэлэхэдээ, уран зохёолшодой, оюун бодолой ажал эрхилдэг бүхы хүнүүдэй үмэнэ табигдаhан зорилгонууд тэндэхи арад зоной hанал бодол ба хүсэлэл эрмэлзэлнүүдтэйнь таhаршагүй холбоотой. Ямаршье уран зохёолшо Эхэ оронойнгоо улад зоной hанал бодолые, хүсэлэл эрмэлзэлые, этигэл найдабариие, уг зорилгонуудые үндэhэн болгоогүй hаа, арад түмэнэй үмэнэхи нангин уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадахагүй. Бүгэдэ ниитын, таарамжатай эб найрамдал туйлаха гэжэ үнэнхэhөө оролдодог хүнүүдтэй hаналаа нэгэдэн таларханабди, тиимэhээ энэ асари ехэ ябуулгые — Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессые дэмжэнэбди, — гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Литературна шэнжэлэгшэдэй уласхоорондын ассоциациин түлөөлэгшэ, уран зохёолшо **Эрве Базен** «hуралсалай ба соёлой талаар харилсаа холбоон» гэhэн комиссиин зүгhөө үгэ хэлээ. Минии түлөөлhэн ассоциаци энэ конгрессэй уг зорилгые бүрин дэмжэнэ, — гэжэ мэдүүлбэ.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

ҮБЭЛЖЭЛГЭ ЭХИЛЭЭ. ХЭР БЭЛДЭЭБТА?

...а малай атарлан ...з, аятай дулаан, ...та намар болоошье ...сагайнгаа ерэхэдэ, ...гүй ольбон хүйтэн ...ин үзэгдэжэ, гол, ...мульhөөр зайрмаг...рэ хүбшэ газарта ...саhан унаба.

...ликымнай малша... харюусалгатай, ни...тэй, хүндэшье хү... ...ин хаhа — малай ...эхилбэ. Шэмэрүүн ...ута үбэл болодог ...дэхи нютагуудта ...мал аяар долоо-най... соо гол түлэб ду...рада байжа эдеэл... Тиимэhээ малай ...ажахынуудай бү...шад, мэргэжэлтэд, ...лэгшэдэй, партий...молой, профсоюзай ...нуудай эдэбхи ...риг эрмэлзэл мэр...даабариие шалгаха ...айшалхы шалгалта ...шэ. Адууhа мал... тэжээл элбэгээр ..., тэрэнээ бодомжо...өөр гаргашалжа, ...ан байраар хангаж... зоноо гүйсэд эм... ...хүүлжэ шадаhан ...үртэ, отарануудта ...и гарадаг бүхы ...удые дары түргэн ...шадаhан ажахы...үбэлжэлгые эрхи... гарадаг.

...ондо республикын ...магуудта үбhэ тэ...ондонойхиhoo зарим ...бэлэдхэгдээ. Ок... 22-ой мэдээгээр бү...нуудта хамтадаа (республикаhаа газаа тээ бэлэдхэгдэhэнтээ) 3.635 мянган центнер үлүүтэй үбhэн hүрилэгдэжэ абтанхай. Илангаяа Хэжэнгын, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Хяагтын, Сэлэнгын аймагуудай колхоз, совхозууд үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ hургаггүй ехэ үбhэ абаа. Жэшээнь, Хэжэнгын аймагай ажахынууд нёдондо энэ үедэ оройдоол 183,5 мянган центнер үбhэтэй байhан hаа, мүнөө жэлдэ гансахан өөhэдынгөө сабшалан дээрэhээ 245,3 мянган центнер үбhэ hүрилэнхэй. Тиимэhээ үбhэниинь гаргаша багатайгаар бэлэдхэгдэжэ, үбэлдөө абтаhан эдеэ хоолой зүйлэй өөрынь үнэ сэн хямда байхань лабтай.

Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ республика дотор 281.807 центнер сенаж дарагдаhан байбал, энэ жэлдэ 422.904 центнер тиимэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Жэшээнь, Яруунын аймаг нёдондо оройдоол 6537 центнер сенаж дараhан hаа, энэ жэлдэ 33,9 мянган центнер сенаж дараа. Бэшүүрэй, Хурамхаанай, Хориин аймагууд урда жэлэйхиhээ 4—5 дахин ехэ сенаж бэлэдхэнхэй.

Олонхи ажахынууд силос ехээр дараа. Тусхайлбал, нёдондо бүхы аймагуудта **3.750 мянган центнер силос** дарагдаhан байбал, мүнөө тэдэнэр 4359 мянга үлүүтэй центнер тонно силостэй. Хэжэнгын, Захааминай, Прибайкалиин, Кабанскын аймагууд силос дараха түсэбөө гол түлэб дүүргээд, нёдондонойхиhoo жэшээгүй ехэ силос дараа.

Нарай малда, гахай, шубуудта эдюулхэдэ шэмэтэй, хямда сэнтэй тэжээл — витаминтай ногооной гурил нёдондо энэ үедэ 74,7 мянган центнер татагдаhан байгаа hаа, мүнөө ажахынуудта 97,4 мянган центнер тиимэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Зэдын, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын аймагууд витаминтай ногооной гурил татаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй. Тэжээлэй корнеплодууд — турнепс, куузику баhал нёдондонойхиhoo зарим тэды ехэ абтаа.

Энэ жэлдэ олонхи ажахынууд адууhа малдаа талха таряанай зүйл горитой таhалха дүүрэн аргатай. Хэрбээ нёдондо колхоз, совхозууд тарялангай гектар бүриhөө 9,4 центнер таряа хуряаhан hаа, байгша ондо даб дээрэ гектарай дунда зэргээр 10,4 центнер ороoho абтана гэхэ гү, али ажахынуудай тоог, амбаарнуудта 4.354.103 центнер таряан ороод байна. Энээнhээ уламжалан, хаа хаанагүй hолоомо элбэг байхань элитэ.

Гэбэшье зарим колхоз, совхозуудта тарялангай hолоомо суглуулжа, hүрилжэ абаха хүдэлмэри үшөөл муугаар ябуулагдана. Республика дотор бүхыдөө сохигдоhон 415,9 мянган гектар тарялангай оройдоол 216,1 мянган гектарай hолоомо hүрилэгдөө. Хэрбээ нёдондо энэ үедэ 1620 мянган центнер hолоомо суглуулагдажа абтаад байгаа hаа, харин мүнөө октябриин 22-ой мэдээгээр 1.207 мянга центнер hолоомо hүрилэгдэнхэй. Ороoho таряа ехээр ургуулдаг Бэшүүрэй, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын аймагууд бүхы тарялангайнгаа 30—40 процентынишье hолоомо суглуулжа абаадүй.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, 1973—1974 онуудай үбэлжэлгын үедэ колхоз, совхоз бүхэндэ hү ехээр hааха, үхэр олоор, hайнаар шахан таргалуулжа, гүрэндэ сагаан эдеэ, тарган мяха элбэгээр худалдаха, ерэхэ жэлэй түсэб, уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ бата үндэhэ hуури бии.

Гансал эдэ бүхы арга боломжые шадамараар хэрэглэхэ, гүүртэ, фермэ, отарануудта ажал хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ шухала. Нэн түрүүн үбhэ тэжээлэй грамм, килограмм бүхэниие нарин нягтаар бүридхэжэ абаха, зоотехническэ заабариин ёhoop хубаарилан, бодомжотой зүбөөр гаргашалха хэрэгтэй. Малда эдюулhэн тэжээлэй грамм, килограмм бүхэнhөө шадаал hаа, ехэ продукци абаха гээшэ гол зорилго мүн. Үбhэ тэжээл гамнаабди гээд, үхэр малаа хооhoop байлгаха бэшэ ааб даа. Харин тэрэниие нарингаар шэгнэжэ, зүб рационоор, белок, витамининиень тааруулан холижо, шанаржуулжа эдюулхэ шухала. Илангаяа энэ жэлдэ hолоомын элбэг дээрэhээ тэрэниие хэршээд, ууралда, гидролизно аргаар гү, али избёосхын шүүhэндэ дэбтээжэ, элдэб химическэ зүйлдэ худхажа, эhээжэ малда ехээр эдюулхэ арга боломжо тон ехэ. Тиимэhээ фермэ бүхэндэ тэжээл буйлуулжа, эhээхэ hайн түхеэрэлгэтэй цех заабол хүдэлгэхэ ёhотой. Зэдын аймагай ажахынууд бүхы үбhэ тэжээлые хэршэжэ худхаад, заримыень монсогойлон гранул болгожо малдаа эдюулдэг hайн дүй дүршэлтэй. Энэнь үбhэ тэжээлые арьбан, шанартайшье болгоно бшуу.

Хоёрдохи шухала асуудал гэхэдэ, бүхы адууhа малые дулаан, хуурай, сэбэр байрада үбэлжүүлхэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай. Шэбхэ шабааhанда дарагдашаhан, хүйтэн, нойтон байра соо байhан мал хэзээшье зүдэрүү муу, hү шэмэ үгэсэнь бага, таргалсань hураггүй удаан байдаг. Үбhэ тэжээлшье үлүү гаргашалагдадаг. Тэндэ хүдэлжэ байhан хүнүүдтэшье хүндэ, урмагүй ха юм.

Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ эртэнhээ hайнаар бэлдэhэн, бүхы шухала асуудалнуудые бодомжотойгоор шиидхэhэн ажахынууд малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэйгээр эхилээд, түрүүшын үдэрhөө hайн үрэ дүн туйлана.

hаяхан Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозойхид өөhэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1335 килограмм hү hааха, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 800—900 граммаар нэмээхэ уялга абаад, аймагайнгаа бүхы малшадые мүрысөөндэ уряалаа. Тус ажахын фермэнүүд үбэлжэлгэдөө hайнаар бэлдээд, үнеэдээ, шахамалнуудаа хаhа саг соонь дулаан байрадань оруулжа, дүүрэн рационоор тэжээл эдюулнэ. Колхозой гурбан фермэ сентябрь соо үдэр бүри 30 центнер hү бэлэдхэлэй пунктда оруулдаг hаа, октябрьда тэрэнээ 50 шахуу центнертэ хүргэбэ. Зарим газарайнгаа үертэ абтажа, бага бэшэ бэрхэшээлдэ ороошье hаа, Хяагтын совхоз бүхы арга боломжоео хэрэглэн, малайнгаа үбэлжэлгэдэ hайнаар бэлдэнэ. Энэ жэлдэ хонидой, үхэрэй хэдэн шэнэ байра барижа, ашаглалгада оруулаа, **хуушануудыень** хуу заhабарилжа бэлэн болгоо. Малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай газарнуудта гол түлэб коммунистнуудые хубаарилан табяа, эндэхи гүүртэ, фермэ, отарануудта партийно-комсомольско 7 бүлэг эмхидхэгдэнхэй.

Гэхэтэй хамта зарим ажахынууд үнгэрhэн жэлнүүдэй алдууе дабтажа, үшөө дулаан байна, үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ үрдихэбди гэжэ найдаад, мэнэ hая болотор бираатай юумэ хээгүй байгаа. Тэрэнhээл боложо, Улаан-Үдын аймагай «Авангард», «Улаан Ороно» колхозуудта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон», Суулгын совхозуудта, Хяагтын аймагай Хүдэриин, Алтайн совхозуудай зарим фермэнүүдтэ бүри hая болотор малай тэжээл буйлуулха цехүүд хүдэлөөгүй, үнеэдынь гол түлэб бэлшээридэ ябаа. Тиигэжэ үбэлжэлгын эхилhэн түрүүшын үдэрhөө эдэ ажахынуудай үнеэдынь ехээр хожорhон, hү hаалинь эрид доошолhон байна.

Адууhа малай харууhа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэхэ, элдэб үбшэнhөө hэргылхэ, хаhа сагтань эмшэлхэ, малшадай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, тэдэниие hургаха талаар ажахынуудай зоотехнигүүд, ветеринарна мэргэжэлтэд үбэлжэлгын үедэ илангаяа харюусалга ехэтэйгээр хүдэлхэ ёhотой.

Хэнэйшье мэдэhээр малай үбэлжэлгын хуби заяае тэндэ хүдэлжэ байhан хүнүүд лэ шиидхэхэ, тэдэнэйл эдэбхи үүсхэл, хүсэл оролдолгоhoo бүхы юумэн дулдыдаха байна. Тиимэhээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд хүн зонойнгоо дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, малшадаа халуун анхаралаар хүреэлхэ, энэ харюусалгатай зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлэн зоригжуулха болоно. Хүнүүдэй хүдэлхэ, амараха hайн таатай зохид эрхэ байдал бии болгохо, социалис мүрысөө аша үрэтэйгөөр эмхидхэхэ зэргэтэй. Тиихэдээ үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ эрхим үрэ дүн туйлажа, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгарагшадай дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тон шухала.

Буряад ороной хүдөөгэй ажалшад табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ бүхыдөө 66 мянган тонно мяха, 124 мянган тонно гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө 1350 килограммhаа бага бэшэ hү гүрэндэ худалдаха зорилготой. Энээниие амжалтатайгаар дүүргэжэ, саашадаа ерэхэ шэнэ жэлдэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые улам ехээр абахын, гүрэндэ худалдахын тула үбэлжэлгын түрүүшын үдэрhөө габшагай шангаар хүдэлхэ саг ерээ.

...ЕЕВ.

№ 00444

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МҮРЫСӨӨНЭЙ АША ҮРЭ—ХҮТЭЛБЭРИИН ШАНАРҺАА

Социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэжэ, тэрэнэй онол оншые олоной шадабари болгон, үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлжэ шадабал, үйлэдбэри саашадаа түргэнөөр хүгжэжэ, ажалай бүтээсэ улам дээшэлхэ, ажалша зоной эдэбхи үргэдэхэ байһанииньбүгэдэндэ мэдээжэ. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ асуудалхадаа ёһын тэдыдэ хэхэ, юрын хөөрэлдөөгөөр дүүргэхэ хэрэг бэшэ, харин партийна организациин саг үргэлжын анхарал доро байха, хүтэлбэрилэн ябуулха хүдэлмэри мүн.

Тиимэһээ манай партийна организаци социалис мүрысөөнэй эмхидхэлгэдэ, тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг гээшэ. Социалис мүрысөөндэ оролсоһон ажалша коллективүүдэй, малшад болон механизаторнуудай абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтые заагдаһан болзор соонь хаража, дүнгүүдыень согсолхо, олониитэдэ соносхохо гээшэ мүрысөөнэй гол эрилтэ болоно. Гэхэтэй хамта ажалай дүн согсолхынгоо хажуугаар, хэниинь үлүү һайн амжалта ямар аргаар туйлааб, нүгөөдэнь юундэ нимээр хүдэлжэ шаданагүйб гэһэн тобшолол хэжэ, түрүүлһэн хүнэй ажалай дүй дүршэлые бултанай шадабари болгохо, халан абалсуулха гэжэ ехэтэ оролдогдоно. Гадна звено, фермэ, отделенинүүд хоорондын мүрысөөнэй договор баталхадаа, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатай дүүргэхын тула али бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд дүүрэн хэрэглэхэ талаар ехэ хөөрэлдөөн болодог гээшэ.

Малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ онол арга тогтонижонхой гэжэ хэлэхэ уялгатайбди. Зүгөөр тэжээл бэлэдхэлгын үедэ энэ хүдэлмэри саг зуурын шэглэлтэйгээр бэелүүлэгдэдэг. Энээнине мүн лэ саг үргэлжын болгобол, ехэ удха шанартай байна. Совхозой отделенинүүд хоорондын мүрысөө эмхидхэхэдээ, нютаг нютагайнгаа онсо шэнжэнүүдые хараадаа абалсадаг юм. Жэшээнь, Сагаан-Морин, Мэлэ гэжэ нютагууд хоорондоо холо бэшэшье һаа, нөгоонойнь гараса, ургасань сагай уларилһаа уламжалан, ехэ өөрсэ илгаатай байдаг. Тиимэһээ ажалайнь эмхидхэл хараалхынгаа хажуугаар энэ ушарые, мүн анхаралдаа абалсаха хэрэгтэй болодог шуу.

Социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэй хабаадалсадаг юм. Отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд, совхозой партком социалис мүрысөөнэй гурим, тэрэнэй ябаса, нүлөөн тухай асуудалнуудые суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ байдаг юм. Ажалша коллективүүдэй, хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдоно.

Заагдаһан болзор соогоо согсологдоһон мүрысөөнэй дүнгүүдые бюллетень, дайшалхы болон сахилгаан хуудаһануудай, «Үдэрэй һонин», «Хэн мүнөөдэр түрүүлнэб» гэхэшэлэн зүйлнүүдээр дамжуулан мэдээсэдэг гуримтайбди. Мүн агитаторнуудай энэ талаар ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг.

Урдынхи мэтэ манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай гурбадахи жэлдэ мүн лэ һайн амжалта туйлахын түлөө ехэ мүрысөөндэ эдэбхитэй орожо, һайн дүнгүүдтэй ябажа байна гэжэ тэмдэглэмээр. Жэшээнь, совхозой һаалишадай ехэ оролдолгын ашаар гүрэндэ һү худалдаха жэлэй түсэб сентябриин 20-до дүүргэгдээд байгаа. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ түбэй һү һаалиин фермын коллектив 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые абалга гүрэндэ худалдалга ехэдхэхын түлөө малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсожо, һайн дүнгүүдые туйлаа. Тиигэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотада, мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Энэ фермын малшад жэлэй дүүрэтэр үшөө 780—800 центнер һү түсэбһөө гадуур тушаахабди гэжэ мэдүүлээ. Тус фермын ахалагша һаалишан Ц-Д. Доржиева мүрысөөндэ эрхимлэжэ, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордендо хүртөө. Һаалишад С-Х. Ринчинова, Г. Бадмаева, Н. Доржиева, Н. Цыренова, Т. Цыремпилова гэгшэд энэ жэлдэ бэелүүлхээр абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ ябана.

Шахалгада табигдаһан малаа зунай бэлшээриин үедэ таргалуулжа абаха гэжэ ехэ оролдогдоо гээшэ. Энэ талаар яһала дүй дүршэлтэйшье бологдонхой. Зунай сагта малай шэгнүүрые хоног бүхэндэ 1000 граммаар нэмээжэ шададаг малшад жэлһээ жэлдэ олон боложо байнхай. Жэшээнь, энэ жэл үхэршэд Х. Цыренов 1256 грамм, Б. Долгоров 1106 грамм, Ц. Базаржапов 1027 грамм, Р-Д. Найданов 1022 грамм, Г. Дамбаев 1003 граммаар хоног бүхэндэ толгой бүриингөө шэгнүүр нэмээһэн байна. Гурбан малшад 900 граммһаа дээшэ, найман хүн 800 граммһаа дээшэ нэмээжэ шадаа. Хэдыхэн жэлэй саада тээ даадаһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 750 грамм сүүдхэдээ нэмээһэн малшан эгээл эрхим гэжэ тоологдогшо бэлэй.

Мүн мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ түбэй түрүүндэ тэжээл бэлэдхэлгэ шиидхэхы һуури эзэлдэг гээшэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалангай үрэжэл һайжаруулха талаар горитой юумэн хэгдээ. Тиигэһэнэй ашаар энэ жэлдэ 3432 гектар сабшаланһаа 31 мянга гаран центнер үбһэн хуряагдаа. Нэгэдэхи отделениин П. Санжиевай, У-Д. Бадмаевай, Ж. Долгоровой, 2-дохиһоо С. Будаевай, 3-дахиһаа Ш. Хандуевай, Д. Данзановай даадаһан үбһэшэдэй звенонууд мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан байха юм. Үбһэ хуряалгын үедэ арбан хоног бүхэндэ үбһэшэдэй мүрысөөнэй дүн согсологдожо байгаа. Мүрысөөнэй гуримай ёһоор хараалагдаһан шан, дамжуулгын улаан вымпелнүүд илагшадта барюулагдажа байгаа. Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд саг үргэлжэ үбһэшэдтэ ошодог, тэдэнэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг бэлэй. Агитаторнууд, политинформаторнууд хүндэтэй айлшадынь болодог һэн, газетэ, журналнуудые таһалгаряагүй абаашадаг байгаабди.

Социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ дутагдалнууд огто үгы гэжэ хэлэхын аргагүй. Үшөөл хэхэ, улам нарижуулха юумэн олон. Жэшээнь, мүрысэгшэдэй хоорондын шалгалта һара бүхэндэ хэжэ шаданагүйбди. Фермэнүүдэй, бригадануудай гэшүүдые бэе бэедэнь эльгээжэ, бэе бэеынь ажал хэрэгтэй танилсуулжа, нүхэд ёһоной хөөрэлдөө эмхидхэжэ байбал, ехэ һайн бэлэй. Теэд энэ һанаһандаа хүрэнэгүйбди.

Жэшээнь, совхоз дотор үнгэрһэн юһэн һарын туршада бүхы дээрээ үнеэн бүриһөө 1454 кг. һүнэй һаагдаад байхада, харин түрүү һаалишад Ц-Д. Доржиева 1765 килограмм, С-Х. Ринчинова 1710 килограмм һү һаанхай байна. Хайшан гэжэ иимэ үрэ дүн туйлаһанаа тэдэнэй бусад һаалишадтаа хөөрэжэ үгөө һаань, хэзээшье аша туһатай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ һэн. Заримашуул мүрысөөндэ оролсожо, уялга абажа, үгээ үгэбэшье, тэрэнээ дүүргэхын түлөө оролдодоггүй, һанаа амгалан ябадаг. Тиимэ нүхэдтэй саг үргэлжэ хөөрэлдэхэ, харюусалга, уялга тухайнь һануулха шухала байгаа. Үнэндөө иимэ юумэн хэгдэнэгүй бшуу. Энээнһээ уламжалан тэдэнэр «нюдэ далда» үлэшэдэг. Үгышье һаа, холын малшадта мүрысөөнэй дүн саг соонь дуулгажа шаданагүйбди. Тиимэһээ холуур хүдэлдэг малшаднай мүрысөөнэй хажуу талада үлэшэнэ гээшэ. Энэ мэтын дутагдалнуудые усадхахын тула хэмжээ абаха уялгатайбди.

Социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ,ударидаха, энэ талаар профсоюзай организациин ябуулдаг хүдэлмэрине хинан шалгажа байха гээшэ партийна организациин урдаа хараха хэрэгынь болохо ёһотой.

И. БАДМАЕВ,
Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой парткомой секретарь.

Советскэ Союзай ажалшад! Партиин [...] съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын [...]лөө, Эхэ оронойнгоо экономическа, өөр[...] хамгаалха хүсэ шадалые улам бэхижүү[...] түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэгты!

(Агуухэ Октябриин социалис револ[...]циин 56 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-[...] ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРАЛСАЛ

АЖАЛДА ТУҺАТАЙ

Партиин XXIV съездын тодорхойлһон зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэг хүн бүхэнэй ажалһаа дулдыдаха байһаниинь эли.

Бүхы совет хүнүүдтэл адли бидэнэр съездын шиидхэбэринүүдые халуунаар угтаабди. «Экономикын эрдэмэй үндэһэ һуури» һонирхон шудалжа эхилээбди. Манай политическэ һургуулида совхозой хүдэлмэришэд, багшанар бултадаа программынгаа материал дуратайгаар шудалнад.

Һуралсалай түрүүшын жэл яһала һайнаар үнгэрөө гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ октябриин 15-һаа энэ жэлэй апрелиин 16 болотор программын ёһоор 26 заняти хэгдэхэ байһан аад, 21-ниинь үнгэргэгдөө. Жэлэй туршада һурадаг зоной олонхинь занятидаа ерэдэг байгаа.

«Экономикын эрдэмэй үндэһэ һууриин» программа бүхы зондо ойлгосотой байба. Тиимэһээл бултадаа энэ предмедээ дуратайгаар үзэһэн байна. Ямар ном, материал хэрэглэдэг байгаабибди гэхэдэ, «Экономикын эрдэмэй үндэһэ һуури» гэжэ ном, «Экономическа газетэ», түбэй ба нютагай газетэнүүдэй материалнуудые хэрэглэлсээбди. Совхозойнгоо түсэб болон тоо, баримтануудые мүн лэ хэрэглээбди. Өөһэдымнай байдал харуулһан жэшээнүүд хүдэлмэриин үрэ дүн, сасуулбари гэхэ мэтэнүүд теориин асуудалнуудые ойлгосотой һонин болгодог байгаа. Номһоо, газетэһээ материал абажа хөөрэхэдэшни, хүнүүд минин лэ шагнаад һууха, тиигээд ажахыһаа жэшээнүүдые хүруулжа эхилхэдэшни, хүнүүд ехэтэ һонирхохо, һамжаая хэлэхэ, дурадхал оруулха. Заримдаа үгэ буляалдаан болошохо. Жэшээнь, «Хүдөө ажахыдахи техническэ дэбжэлтэ» гэһэн темэ гарахадаа, бүхы хүдэлмэри оньһожоруулһан мал шахадаг комплекс бариха хэрэгтэй гэжэ хүнүүд һанамжалһан байна. Үгышье һаа, түсэблэлгэ тухай темэ үзэхэдөө, энэ асуудалай тон шухала байһые бултадаа тэмдэглээ һэн.

Экономикын эрдэмэй гол шухала ойлгомжонуудтай танилсахадаа, һурагшад өөһэдынгөө коллективэй, ажалай бодото байдалтай сасуулжа үзэдэг һайнтай, Жэшээнь, хүдөө ажахын үйлэдбэриие аша үрэ ехэтэй болгохо гэһэн асуудалда харюусахадаа, совхозой хонишон Ц. Б. Чимитова нигэжэ хэлэбэ: «Мал ажалые үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ гээшэ, минии ойлгоходо, малаа һайнаар хараад, үбһэ тэжээл болон бусадай гаргаша багаар хээд, малаа таргалуулжа, эрхим шанартай мяха гүрэндэ худалдаха болоно. Шэнэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб дүүргэхын тулада хүсэл оролдолгоёо гаргахаб».

Заняти ямар методээр үнгэргэгдэдэг байгааб гэхэдэ, лекци уншаһанай һүүлээр хөөрэлдөөн болодог байба. Һурагшадта даабари үгөөд, һүүлдэнь үгэ хэлүүлдэг гурим хэрэглэлсээбди.

«Совет Социалис Республиканудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэл үзэһэн байнабди. Олон үндэһэ яһатантай гүрэниие байгуулаад, табин жэлэй туршасоо Коммунис партиин бэелүүлһэн гайхамшаг ажал хэрэгые энэ элидхэл соо һоо ойлгожо абаа. Иимэ ехэ ажалай нэгэ бэгахан үльгэр жэшээ манай республика, буряад арадай жаргалта хуби заяан элитээр харуулжа байна.

Һуралсалай түрүүшын жэлэй программа гол түлэб дүүргэгдээ гэжэ хэлэбэ һэм. Ажахын тоосоон, гаргашаяа харюулмаар үйлэдбэри эрхилхэ гэһэн асуудалнуудые энэ жэлдэ үзэхэбди.

Энэ асуудалаар минии һанамжа: материалнуудые суглуулжа үзэхэдөө, ном уншагдана, ажахынгаа тоонуудые сасуулжа, тобшолол хэдэнэ. Нигэжэ занятидаа бэлдэхэдээ, өөрыгөө шалганаш, шэнэ материал уншанаш, оюун бодолоо баяжуулнаш. Ондоо мэргэжэлтэдтэ орходоо экономист хүндэ пропагандистаар хүдэлхэдэ, һураггүй дээрэ байна. Тиигээдшье экономист хүнэй гарта бүхы тоонууд, түсэб гэхэ мэтэ хуу байна бшуу. Экономико шудалдаг һургуулинуудта пропагандистаар хүдэлэе гэжэ ханинараа уряалха байнаб.

Т. БАРМИТОВА,
Мухар-Шэбэрэй Сутайн совхозой экономикын үндэһэ һуури шудалдаг һургуулиин хүтэлбэрилэгшэ.

ЧЕРНОВЦЫ. **Эндэхи машина-бүтээлгын заводой политинформаторнуудта туһа хүргэхын тула предприятиин парткомой дэргэдэ тусхай методическа совет бии болгогдобо. Политическэ, экономическа ба соёл гэгээрэлэй байдал тухай материалнууд эндэ бии.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой конструкторска бюрогой начальник, политинформатор В. И. Царинный ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛАЙ ШАНГА ЖУРАМ—ГОРНЯГУУДАЙ АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР

Кемеровскэ область. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ «Кузбассуголь» комбинадай эгээл үнинэй шахтануудай нэгэн болохо «Северная» гэжэ уурхайн коллектив эршэтэйгээр ажаллажа байнхай. Малталгын хүдэлмэриин хэды хүндэшье эрхэ байдалда ябуулагдаа һаань, шахтёрнууд түлишэ олзборилгын хүдэлмэриие һайнаар ябуулжа, түрүү предприятинуудай зэргэдэ жагсанхай. Шахтернуудай амжалта юрэ миин туйлагдаагүй юм. Тус коллективтэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, алмалта, арьбалалтын түлөө, ажалай журам һайжаруулхын түлөө ехэхэн тэмсэл хэгдэдэг байна. Эндэхи коммунистнууд болон комсомолшууд гансашье өөһэдөө шанга журамта ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг бэшэ, мүн хүмүүжүүлхы ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. КПСС-эй XXIV съездын делегат, Социалис Ажалай Герой А. Д. Ракитянскиин хүтэлбэрилдэг бригада эдэ үдэрнүүдтэ 1974 оной октябрь [...] түсэбөөр хүдэлжэ бэ[...]. Энэ коллектив шахта [...] һайн журамтай, хүдэ[...]шэ бэрхэ, эбтэй кол[...] гэжэ суурханхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...] Федерациин хүндэтэ [...]тёр, Кемеровэй гор[...] Соведэй депутат А. Д. [...]тянский.

ТАСС-ай фотохро[...]

ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшангай түсэбөөр коммунис ажалай һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй 3 үдэрэй ээлжээтэ семинар боложо дүүрэбэ. Семинарта хабаадагшад КПСС-эй обкомой лектор А. С. Серебряковой «КПСС-эй XXIV съездын һүүлээр партиин ЦК-гай бэелүүлһэн гадаадын-политическэ ажал ябуулга» гэһэн лекци түрүүшын үдэр шагнаа. ЦНТИ-гэй хүдөө ажахын үйлэдбэриин таһагые даагша Д. Ц. Гармаевай «Хүдөө ажахыдахи научно-техническэ туйлалтанууд ба түрүү дүй дүршэлые тараан дэлгэрүүлхэ онол арга болон түхэл маяг тухай», экономическа эрдэмэй кандидат П. Н. [...]даевай «Колхоз боло[...] хозуудтахи үйлэдбэри[...] тэлбэрилгые сайшадан[...]рижуулха тухай», Зүү[...]бириин технологическа [...]ститудай доцент Н. П. [...]раевай «Амгалан [...] зэргэ оршон байлга, бу[...]на, ревизионис үзэл с[...]да эсэргүү тэмсэлэй [...]гонууд» болон бусад [...] хэлнүүдые шагнаба.

Коммунис ажалай һур[...]линуудые хүтэлбэрил[...] түрүү дүй дүршэлөөр[...] баалдаа, Улаан-Үдын [...] предприятинуудай иим[...]гуулинуудай ажал хэ[...] танилсаа.

Манай ко[...]

Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна со[...] мүрысөөндэ эрхимэй эрхим дүнгүүдые туйлаһа[...] ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһа[...] түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюро нимэ хүнүүдые ВЛ[...]эй ЦК-гай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнаха гэһэн ши[...] бэри абаа.

Буряадай АССР-һээ Баргажанай аймагай Карл [...] сын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Евдокия Ба[...] ороо.

Эхэ оронойнай оройдоол 40 хүбүүд, басагад ВЛ[...]эй ЦК-гай Хүндэлэлэй тэмдэгтэ хүртэхэ хубитай [...] Тэдэнэй дунда манай Евдокия Бадмаевагай орол[...]ниинь бүришье баясамаар лэ.

ОНШОТОЙ, ШАДАБАРИТАЙ

Шэнэ табан жэлэй гурбадахи жэл дүүрэхэеэ байна. Партиин экономическа харааа шугам бэелүүлхын тулада совет арад тэмсэнэ. Партиин XXIV съездын тодорхойлһон зорилгонууд соо, общественные социально-экономическа талаһаань хүгжөөхэ харааа түсэбүүд соо ажалшадай экономическа һуралсал ехэ һуури эзэлнэ.

Һуралсалай энэ жэлдэ Советскэ районд 277 һургуули, семинарнуудта экономикын эрдэм ухаа шудалжа эхилээ.

Һуралсалай шанар, тэрэнэй аша үрэ нэн түрүүн пропагандистһаа дулдыдаха байһаниинь элитэ, Марксистко-ленинскэ суртал шудалха дура хүсэл хүндэ түрүүлжэ шадаха гээшэ пропагандистын бэлиг шадабариһаа дулдыдадаг. Мүн марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд болон бусад литературые хүн бүхэнэй өөрөө шудалжа һурахынь тулада пропагандист оролдохо зэргэтэй. Энэ асуудалаар нэгэ пропагандистын дүршэл тухай тобшохоноор хэлэлтэй.

Республикын хүдөө ажахын министерствын партийна организациин марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалдаг һургуулиие Б. Г. Цыбиков хүтэлбэрилдэг юм. Хүдэлмэриинь тушаал—министрэй орлогшо. Эндэнь 20 хүн һурадаг. Эдэнэр бултадаа шахуу хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэй зон: ветеринарна врачнууд, агрономууд, зоотехнигүүд, инженернүүд, бухгалтериин албанда хүдэлдэг хүнүүд.

«Экономикын үндэһэн суртал, үйлэдбэриие ударидаха арга» гэһэн курса энэ һургуулида хоёрдохи жэлээ үзэжэ байна. Түрүүшээр энэ предмет яажа үзэдэг байгааб гэхэдэ, пропагандист лекци уншадаг, удаань һурагшад номоо үзэдэг байба. Энээнэй һүүлээр гараһан темээрээ хөөрэлдөөн болодог һэн.

Һүүлдэнь зарим темэ гарахадаа, пропагандист реферат бэшэхэ даабари хүнүүдтээ үгэдэг болобо. Хүнэй бэлдэжэ ерэһэн рефератые бултаараа зүбшэдэг гуримтай байба. Игэһээр заняти бүхэниинь зониие һонирхуулдаг болоо һэн. Олон асуудалнууд гарадаг, һанамжаа буляалдаан гаража эхилбэ. Хүн бүхэн һанамжа дурадхалаа оруулдаг, һонирхолтой бодомжонуудые хэлэдэг болобо. Игэжэ һуралсалай жэлэй хугасаан дотор һурагша бүхэн нэгэл темэ үзэжэ шэнжэлжэ бэшээд, нүхэдэйнгөө һонорто табидаг гуримтай болоо һэн. Зарим хүнүүд хэдэн реферат бэлдээ һэн.

Ямар нэгэн темээр элидхэл хэгшэдшье, үгэ хэлэгшэдшье теориин асуудалнуудые республикынгаа бодото байдалтай холбодог, тоо баримтануудые шадамараар хэрэглэдэг байба. Игэжэ үзэхэдөө зарим гол шухала асуудалнуудые улам гүнзэгыроор, саагуур хаража үзэхэ, экономическа политикын шухала шухала асуудалые тобойсо харуулха аргатай болоно бшуу. Жэшээнь, кадрнуудай талаар инспекторээр хүдэлдэг В. Я. Амагыровада нимэ даабари үгтэбэ: Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой тракторнуудай хүдэлмэри согсолжо, хаража үзэхэ гэгдэбэ. Энэ даабари дүүргэхын тулада нүхэр Амагырова хоёр жэлэйнь тоосоо хаража шэнжэлһэн, колхоз ошожо, байдалтайнь танилсаһан байна. Игэжэ шэнжэлгэ хэһэнэй эсэстэ колхоздошье туһатай байгаа, һурагшашье өөрөө энэ асуудал тоб байса ойлгожо абаа.

Энэ һургуулида һурадаг хүнүүд ажалайнгаа хэрэгээр хүдөөгүүр гарахадаа, тоо баримтануудые хаража ябадаг юм. Мал ажалай таһагта хүдэлдэг зоотехник Жамаганов колхозуудтахи ажалай түлөөһэн тухай темээр элидхэл хэхэ байба. Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхоздо ажалаараа ошоходоо, эндэ шофернуудай ажалай түлөөһэн ямараар хэрэглэгдэнэб гэжэ хаража үзэбэ. Энээнэй эсэстэ ажалай түлөөһэндэ гараһан ехэ алдуу эндүүнүүд элирүүлэгдэбэ. Жэшээнь, нэгэ шоферто 45 үдэр хүдэлһэнэйнь түлөө 670 түхэриг түлэгдэһэн байба. Энээнэйнь ёһоор хараха болоо һаа, мүнөө байһан гуримай үндэһөөр энэ шофер үдэр бүри 32,5 час соо ажал хэхэ ёһотой болоно. Имэрхүү дутагдалнууд тус ажахыда үшөөшье дайралдаһан байна. Зоотехник мэргэжэлтэй хүндэ энэ асуудал сэхэ хамаадахашьегүй байгаа ааб даа. Тиин ажал хэрэгтээ эзэн ёһоор хандаһанай ашаар энэ хүн ажахыда туһалаа, өөрөөшье энэ асуудал һайса мэдэжэ абаһаниинь һайн ошуу. Үшөө нэгэ жэшээ. Энэ һургуулида һурадаг, техникын аюулгүйе сахиха талаар инженер В. И. Каниболоцкий һаалиин фермэдэхи ажалай түлөөһэндэ гараһан хазагайралга олоһон байна. Игэжэ экономикын асуудал гүн гүнзэгыгөөр шудалхадаа, хүнэй нюдэн хёрхо болоно, ажахынуудташье туһална гэжэ энэ жэшээ харуулна. Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа боломоор. Министерствын хүдэлмэрилэгшэд экономикын асуудалнуудые гүнзэгыгөөр харадаг шэнжэлдэг болоо. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие томодхохо, мэргэжүүлхэ, ажахынуудай хүдэлмэриин экономико хаража, тобшолол хэхэ, колхоз, совхозуудай үйлэдбэри түсэблэлгэ, ажахын тоосоон, үйлэдбэриие ударидаха арга замууд гэхэ мэтэ асуудалнуудые хаража үзэнэ, бэелүүлхэ хэмжээнүүдые абана.

Экономическа һуралсалай ашатай туһатай байһые дээрэ харуулагдаһан баримтанууд гэршэлнэ. Энэ һургуулида һурагшад ябаһан газартаа лекци уншадаг, хөөрэлдөө хэдэг байна. Пропагандистын шадабаритай, оншотой байһанайнь аша үрэ энэ болоно гэжэ тэмдэглэлтэй

Н. ЗОЛОТАРЕВА,
КПСС-эй Советскэ райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо.

ЖАРГАЛТАЙ ЯБААРАЙШ, ДУСЯ[...]

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хони үсхэбэрилдэг гурбадахи фермын заамханууд колхозой түбһөө арба гаран километр холо оршодог. Эндэ Харууһанай сабшалан, бэлшээри нэмжыдэг юм. Эгээл эдэ заамхануудай нэгэндэ—Евдокия Бадмаевагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай коллектив.

Колхозой парткомой секретарь Бато-Мунко Цыренович Гармаевтай хүнгэн машинада һуугаад, намарай ялхи харгыгаар бүмбэргэжэ мэдэнэбди. Нилээд удаан ябажа, Харууһанай бригадын түбтэ хүрэжэ ерээ һэмди.

— Бадмаевагай заамха эндэ аабза? — гэжэ зориһон газартаа хүрэһэн мэтээр асуубаб.

— Сайн байна, Евдокия Маласхановна, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаһантайтнай дашарамдуулан, танаа амаршалнабди, — гээд партийна комитедэй секретарь залуу хонишоной гарыень адхаба.

— Һайнта даа. Ажалаа дүүргэтэрнай, таба-арба минута үлөө. Гэртэ орожо байгты, — гэжэ Евдокия хэлэбэ.

Үндэршэг нюргатай, нарихан бэетэй энэ басаган тэрэ зуураа хонидойнгоо хорёо тээшэ түргэхэноор гэшхэлээ һэн. Тиигэжэ ахалагша хонишон Евдокия Бадмаеватай, комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд Мыдыгма Очирова, Дарима Ламуева гэгшэдтэй танилсаа бэлэйбди.

Евдокия Бадмаева түрэл колхоздоо хүдэлжэ эхилһээр үнишье болоогүй. Гурбан жэл соо юрын хонишоноор ажаллаа. Гурбан жэл соо хурьгадые адуулдаг, түлжүүлдэг мэргэжэлтэй болоһон байна. Энэ хугасаа соо эрхим хонишон болоjо ябаһанаа харуулаа. Нэгэшье хурьга гарзада оруулдаггүй һэн. Нэгэтэ Евдокия Бадмаевае конторода дуудажа, колхозой түрүүлэгшэ нигэжэ хэлээ бэлэй:

— «Евдокия, эрхимээр ажалладаг комсомолой гэшүүн байнаш. Энээн тушаа мэдэһээр үкинэйбди. Шамайе мүнөө ахалагша хонишон болгохо гэлсээбди».

Иимэ дурадхал хүлеэгээгүй байһан хонишон:

— Үгы, арайл шадахагүй хаб. Ондоо хүнүүд олдохо бэшэ гү? — гээ һэн.

— Ши мүнөө дүй дүршэлтэй болоош. Комсомол-залуушуулай бригада эмхидхэхэдэшни болохо, — гэжэ түрүүлэгшэ хэлээ бэлэй.

«Комсомол-залуушуулай коллектив, үнэхөөрөөшье, эмхидхэхэдэ яаха юм?» гэһэн бодол залуу хонишоной сэдьхэлдэ мүндэлөөдхёо һэн. Бригада соо залуу хүбүүд, басагад олон. Тэдэнтэй хөөрэлдэхэ хэрэгтэй. Бригадын комсомолшуудай суглаае һаяар зарлахые дурадхаха байна гэхэ мэтэ бодолнууд тэрэнэй толгой сооһоо гэртээ хүрэтэрнь гараагүй һэн. Энэ ушар гурбан жэлэй саада тээ болоо бэлэй.

Гурбан жэлэй туршада тэрэнэй эмхидхэһэн комсомол-залуушуулай коллектив эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаа. Ажалай хүсөөр амжалта туйлагдадаг гэһэн буряад арадай сэсэ мэргэн үгын удха шанарые залуу хонишод һайн ойлгодог байгаа. Тэдэнэр 1970 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга түлжүүлээ һэн. 1971—1972 онуудта 100 хонин бүриһөө 100 хурьга, 1973 ондо — 100-һаа 102 хурьга түлжүүлжэ шадаа. Дарима Ламуева, Мыдыгма Очирова, Евдокия Бадмаева гэгшэдһээ бүридэлэн комсомол-залуушуулай бригада партиин, ВЛКСМ-эй райкомуудай, колхозой партком болон правлениин зүгһөө Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр оло дахин шагнагдаһан байха. Ахалагша хонишод Евдокия ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг һэн тула аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаһан юм.

1972 ондо Евдокия Бадмаева ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Харин 1973 оной июль һарада тэрэ Эхэ оронойнгоо ниислэл Москва зорижо, совет залуушуулай Бүхэсоюзна фестивальда хабаадаа һэн. ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярһаа хойшо жэлэй туршада туйлаһан амжалта тухайгаа совет залуушуул элидхэжэ, Улаан талмай дээрэ жагсаа бэлэй. Совет залуушуулай эрхим түлөөлэгшэдэй дунда юрын буряад хонишон басаган Евдокия Бадмаева Улаан талмай дээгүүр алхалан ябалсаа.

— Эхэ оронойнай ниислэл Москва, уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд хэзээдэ бэ мартагдахагүй, — гэжэ Евдокия хөөрэнэ.

— Совет оронной залуу хүдэлмэришэд, таряашад болон малшадтай хөөрэлдэхэ золтой байһандаа баяртайб. Энэмнай манай бри[...]хы гэшүүдэй эршэ[...] үрэ дүн гээшэ, — [...] фестивальһаа ер[...] нүхэдтөө хэлээ һэ[...].

Евдокия Бадмае[...]ваһаа ВЛКСМ-эй [...] тогтооһон «Табан [...]тарнууд ба ажал[...]нуудай» дамжуул[...] туг бригададаа а[...]дөө ажахын хүдэл[...]дэй социалис м[...] эрхимлэгшэ» гэһэ[...] зүүнхэй ерээ бэлэ[...].

Мүнөө Бадмаев[...] бэриллэг бригад[...] хонишод 513 тол[...]нидсо искусствен[...] үрэжүүлжэ дүүр[...] эхэ хонин бүриһө[...] доошо бэшэ хурь[...] жүүлхэбди гэһэн [...] уялгаяа нэрэтэй[...]гээр дүүргэхэбд[...] бригадынгаа хони[...]һөө ахалагша хон[...]магай Соведэй [...] ВЛКСМ-эй ЦК-гай [...]лэй тэмдэгтэ хүр[...]кия Бадмаева [...] мэдүүлээ һэн. [...] коллектив хэлэһ[...] хүрэхэл байха. Э[...]дахи жэлнүүдтэ [...] амжалтануудынь, [...] дүршэлынь энэ[...]нэ бшуу.

Залуу наһанай[...] ажалдаа амжалт[...] эсэлдоо хүндэтэй [...] докия Бадмаева[...] юрөөхэ дурам[...] «Золтой жаргал[...]райш, Евдокия!» [...] гэхэдэ, ажал жа[...]най хоорондоо хо[...]

С. О[...]
мана[...]

ЭБ НАЙРАМДАЛДА ДУРАТАЙ ХҮСЭНҮҮДЭЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕСС

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи экономическа харилсаа холбоо саашадань һайжаруулха таарамжатай байдал мүнөө үедэ бии болоод байна гэжэ экономическа ба научно-техническэ харилсаанай асуудалнуудые шиидхэхэ комиссиин түлөөлэгшэ Т. Травничек (Чехословаки) хэлэбэ. Экономическа харилсаа хүгжөөлгэ ажалай байдал һайжаруулгада хүгжэжэ байгаа оронуудые колониализмын үлэгдэлнүүдые дары түргөөр усадхахада нүлөөлхэ байна. «Хүйтэн дайнай» үлэгдэлнүүдые худалдаа наймаанда зайсуулха гээшэ ашатай харилсаанай арга нүүлэл болоно.

Ирагай Эб найрамдалай ба эбнэлгын национальна соведэй генеральна секретарь, доктор Азиз Шериф үгэ хэлэхэдээ, экономическа ба научно-техническэ харилсаанай асуудалнуудта тоготоһон байна. Социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохын түлөө арадуудай тэмсэл, национальна бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө колониальна ба дулдыданги байдалтай оронуудай тэмсэл, бэеэ даагаад, экономикоёо хүгжөөхын түлөө залуу оронуудай хэһэн тэмсэл — үдэр хоногой үнгэрхэ тума эдэ бүгэдэнһөө «хүйтэн дайнай» политика буруу һүрэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Бразилиин Эб найрамдалай соведэй гэшүүн Уго Даниэль конгресс дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Латиин Америкын хэдэ хэдэн оронуудта хүнэй социальна эрхэнүүдые эбдэнэ гэжэ мэдүүлээ. Энэ түбиин зарим районуудта хүн зон айхабтар хүндэ хүшэр байдалда ажаһууна, эдэнэй ехэнхи хубинь үзэг бэшэггүй, бага олзо олоно гэжэ хэлэһэн байна.

Латиин Америкын оронуудай түүхэтэ хүгжэлтэдэ социально-экономическа ехэ хубилалтануудай хэгдэһэнэй ашаар лэ иимэ байдал усадхагдан зайсуулагдаха гээд оратор тэмдэглээ.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Болгаро-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай комитедэй түрүүлэгшэ, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Цола Драгойчева үгэ хэлэбэ. Совет ороной эб найрамдалта программаяа бэелүүлһэнэй ашаар һүүлэй үедэ уласхоорондын байдалда ехэ хубилалтанууд хэгдээ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Социалис оронууд, бүмбэрсэг дэлхэйн түрүү үзэлтэй, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд тус программые үргэнөөр дэмжэнэ.

Церковьнуудэй бүхэдэлхэйн соведэй түлөөлэгшэ Луэн Эппс «Правительствануд хоорондын ба правительственнабэшэ уласхоорондын эмхинүүдэй харилсаа холбоон» гэһэн темээр үгэ хэлэбэ.

Мүнөө үедэ хүн түрэлтэнэй урда оршоһон гол шухала зорилгонуудые шиидхэхын тула ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаха эрилтэ правительствануудай, ниитын хүсэнүүдэй үмэнэ табигдана гээд Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин президент Хертта Куусинен тэмдэглээ. Профсоюзай, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай эмхинууд, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнүүд үргэн олониитын аша туһа сахиһан, политичеэкэ ехэ хүсэн болоһон хэдэн зуугаад миллион эрэшүүлые, эхэнэрнүүдые, хүбүүд, басагадые нэгэдүүлнэ.

Студентнэрэй эмхинүүдһээ ООН-ой дэргэдэхи бюрогой гэшүүн Алио Манчинен үгэ хэлэбэ. Арадуудай социальна хүгжэлтын асуудалнуудые правительствануд хоорондын эмхинүүдэй зүбшэлэлгэдэ, колониализм ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү тэмсэлтэй холбоотой асуудалнуудые шиидхэлгэдэ правительственнабэшэ эмхинүүдэй түлөөлэгшэд хэдэн жэлэй туршa соо хабаадуулагдадаггүй байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Правительственнабэшэ эмхинүүдэй арга боломжые нимээр хэрэглэхэ гээшэ буруу байна. Правительственнабэшэ эмхинүүдэй үүргэ дээшэлүүлхын тула комиссида һанамжануудаа хэлсэхые хүсэнэбди.

Ниитын үргэн ехэ хүдэлөөнэй — эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй аша үрэ правительствануудай хоорондын ба ниитын эмхинүүдэй хоорондохи харилсааһаа гол түлэб дулдыдаха байна. Правительственнабэшэ харилсаанай асуудалнуудые шиидхэхэ талаар ООН-ой секретариадай түлөөлэгшэ К. Рузвельт эдэнэй харилсаае саашадань бэелүүлхэ тухай үгэ хэлэбэ.

Конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадажа байһан США-гай делегациин хүтэлбэрилэгшэ доктор Карлтон Гудлет үгэ хэлэхэдээ, үндэһэ яһанай илгаа гаргалга ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү тэмсэлэй гол шухала зорилгонууд тухай тэмдэглэһэн байгаа. Үндэһэн арад зониие хайра гамгүйгөөр дарлажа мүлжэжэ байдаг Урда Африкын Республика үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын бодото гэршэ жэшээ болоно гээд тэрэ мэдүүлээ. Холбоото Штадуудта ажаһуудаг 25 миллион негр зон олон жэлэй туршa соо хоёрдохи сортын хүнүүд гэжэ тоологдон, үзэлэй муу эрхэ байдалда ажаһууна. Энэнь үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын, дарлалта мүлжэлгын гэршэ болоно гээд оратор тоолоно.

Финляндиин социал-демократическа залуушуулай түбэй холбооной генеральна секретарь Фольке Сундман трибунада гаража, үгэ хэлэхэдээ, Чилиин арадтай һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлээ. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдаһан бүхы хүнүүдые, эдэнэй дунда Луис Корваланиие, мүн элитэ мэдээжэ бусад демокрадуудые, патриодуудые дары сүлөөлхэ эрилтэ табинабди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө Чилиин арадай хэһэн тэмсэлые дэмжэн, Чилиин арадтай һанал нэгэтэй байлгын эмхи байгуулхабди.

Энээгээр пленарна заседани дүүрэбэ.

Конгрессэй комисси үдэһөө хойшо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

(ТАСС).

Советскэ Союзай Маршал БУДЕННЫЙ Семен Михайлович

Граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнуудай алдар суута герой, Совет засаг байгуулан хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадагша, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые эмхидхэн байгуулалсаһан мэдээжэ хүнүүдэй нэгэн, элитэ ехэ полководец, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, Советскэ Союзай гурба дахин Герой, Советскэ Союзай Маршал Семен Михайлович Буденный 91-дэхи наһандаа 1973 оной октябриин 26-да наһа бараба.

Совет арадта, манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ тон хүндэ гээлтэ ушарба. Социалис Эхэ орондоо, 1919 онһоо гэшүүниинь байһан Коммунис партиин хэрэгтэ хизааргүй үнэн сэхээр алба хэлгын үльгэр жэшээ болоһон ажаябадалтай хүн бидэнэрһээ холодон ошобо.

С. М. Буденный 1883 оной апрелиин 25-да Ростовско областиин Пролетарска районой Козюрин гэжэ хуторто үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. Арба наһатайһаа тэрэ ажаллажа эхилээ, нютагай нюдарган баяшуулда, помещигүүдтэ батрагаар хүдэлөө. 1903 ондо С. М. Буденный армиин албанда татагдаа һэн. Ород-японой дайнда тэрэ хабаадалсаа. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай эхинһээ дүүрэтэрнь хабаадаһан байна. Тиихэдэ тэрэнэй туйлай ехэ эрэлхэг зоригтой, шууд сэхэ, сэрэгэй бэлиг шадабаритай байһаниинь элирээ һэн. Тэрэ хэдэ дахин шархатаһан, дүүрэн георгиевско кавалер болоһон байгаа.

Агуухэ Октябриин социалис революциин илаһанай һүүлээр С. М. Буденный Дондо Совет засаг тогтоон байгуулгада, тэрэниие дайсанһаа хамгаалгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. 1918 оной февраль һарада морин сэрэгшэдэй отряд эмхидхэн бүридүүлжэ, сагаантанай контрреволюцитай зэбсэгтэ тэмсэлдэ бодоо һэн. Хожомоо тэрэ морин сэрэгшэдэй дивизиин командираар томилогдожо, уданшьегүй морин сэрэгэй корпус эмхидхэжэ захалһан байгаа. Партиин Центральна Комитедэй ба В. И. Ленинэй өөрынь заабаряар 1919 оной ноябрь һарада морин сэрэгэй нэгэдэхи арми бии болгогдожо, С. М. Буденнын командовани доро тэрэ граждан дайнай олон фронтнууд дээрэ дайсаниие һамна бута сохёо бэлэй. Буденнын морин сэрэгшэдэй домог суута арми илалтануудые удаа дараалан туйлажа, дайшалхы тугуудаа буурашагүй алдар солоор бадаруулаа һэн. Коммунис партяар хүмүүжүүлэгдэһэн, тэрэнэй үнэн хүбүүн Семен Михайлович — үгытэй арад зоной дундаһаа урган гарагша — юрын солдадһаа шэнэ түхэлэй сэрэгэй элитэ ехэ ажал ябуулагшадай нэгэн — хүдэлмэришэн-таряашанай Улаан Армиин полководец болотороо урган байна.

Граждан дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр С. М. Буденный совет сэрэгэй байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадаба. Тэрэ сэрэгүүдэй командалагшын орлогшо, Хойто Кавказай сэрэгэй округой реввоенсоведэй гэшүүн, морин сэрэгэй талаар Улаан Армиин ахамад командалагшын туһалагша, Морин сэрэгэй нэгэдэхи армиин командарм, морин сэрэгэй инспектор ба республикын реввоенсоведэй гэшүүн байһан юм. Дайнай урда жэлнүүдтэ тэрэ Московско сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалһан, СССР-эй Оборонын арадай комиссарай нэгэдэхи орлогшо байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ Семен Михайлович Верховно ахамад командованиин ставкын гэшүүн байгаа, Москвае хамгаалалгада хабаадаа, Баруун-Урда ба Хойто Кавказай шэглэлнүүдэй сэрэгүүдые, хэдэ хэдэн фронтнуудые командалаа, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй морин сэрэгые хүтэлбэрилөө. Эдэ харюусалгата тушаалнуудта хүдэлхэдөө, тэрэ немецко-фашис булимтарагшадтай тэмсэл эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргээ һэн.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ С. М. Буденный Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлөө, гүрэнэй ба ниитын байдалда эдэбхитэйгээр хабаадаа, ажалшадтай нягта холбоо барисаатай байжа, ургажа ябаа залуу үетэниие сэрэгэй-патриотическа үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхын тула ехэ хүдэлмэри хээ. Эхэ орондоо хизаарлашагүй үнэн сэхэ, дайсантай тэмсэлдэ эрэлхэг зоригтой байһанайнгаа түлөө, хүнүүдтэ энэрхы дулаанаар, урин зулгыгаар хандадаг байһанайнгаа түлөө тэрэ совет арадай зүрхөө халуунаар дурлагдадаг, гүнзэгы ехээр хүндэлэгдэдэг байгаа.

С. М. Буденный партийна олон съезднүүдэй делегат байһан юм. 1934 онһоо хойшо КПСС-эй Центральна Комитедэй бүридэлдэ һунгагдаһан, Тэрэ СССР-эй бүхы зарлалай Верховно Соведэй депутат, 1938 онһоо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн байгаа.

С. М. Буденнын элитэ ехэ габьяае Коммунис парти, Совет гүрэн үндэрөөр сэгнээ. Тэрэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ гурба дахин хүртэһэн, Ленинэй найман орденоор, Улаан Тугай зургаан орденоор, Суворовой 1 шатын орденоор ба хэдэ хэдэн хариин гүрэнүүдэй олон орден, медальнуудаар шагнагдаһан байгаа. Революционно хүндэлэлэй зэбсэгээр гурба дахин шагнагдаһан юм.

Ленинэй партиин үнэн хүбүүн, эрэлхэг солдат ба бэлигтэ полководец, арадай алдарта герой — Семен Михайлович Буденный тухай арюун дурасхаал бүхы совет хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлэхэл.

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев Ш. Р. Рашидов, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Г. Ф. Сизов, М. А. Яснов, Л. Б. Смирнов, И. И. Якубовский, В. Г. Кулаков, А. А. Епишев, С. Л. Соколов, В. Ф. Толубко, И. Г. Павловский, П. Ф. Батицкий, П. С. Кутахов, С. Г. Горшков, К. С. Москаленко, С. К. Куркоткин, А. Н. Комаровский, Н. Н. Алексеев, А. Т. Алтунин, И. Х. Баграмян, А. М. Василевский, Г. К. Жуков, П. К. Кошевой, В. И. Чуйков, Ф. И. Голиков, Е. М. Тяжельников, П. М. Георгадзе, Н. И. Савинкин, Л. И. Греков, И. А. Бондаренко, М. С. Смиртюков, И. В. Тюленев, Д. И. Рябышев, К. Ф. Селютин.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫЕ БҮХЫ СОВЕТ АРАД ҺАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

ЭБ НАЙРАМДАЛДА дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн үгые анхаралтайгаар шагнабаб.

Алтан наранай элшэ туяа хүн бүхэндэ нэгэн адли сасан гэрэлтүүлжэ байһан манай түби дэлхэй дээрэ бүхы хүнүүдэй энхэ тайбанаар, зол жаргалтайгаар ажаһууха арга боломжо бии. Эб найрамдал бэхижүүлхэ тухай анхарал оролдолго манай гүрэнэй гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэжэ Леонид Ильич Брежнев 250 миллион хүнһөө бүридэһэн совет арадай бүлэһөө, Советскэ Союзай Коммунис партиин, Совет правительствын үмэнэһөө конгрессэй хабаадагшадые найдуулаа. Энэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь совет хүн бүхэнэй этигэл найдал, хүсэл эрмэлзэлые элирхэйлэн харуулһан байна.

Би, минии хани нүхэд, бүхы совет хүнүүдтэл адли, демократическа эб найрамдалай түлөө, арадуудай дайнгүй байдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө хододоо тэмсэнэбди, саашадаашье тэмсэхэбди. Эгээл имэһээ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаһан эб найрамдалта программые арадууд һайшаан дэмжэнэ. КПСС-эй, Совет гүрэнэй эб найрамдалта гадаадын политика имагтал совет хүнүүдэй бэшэ, харин бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһада харюусана. Манай партиин, манай гүрэнэй, Леонид Ильич Брежневэй ехэ хүсэлэл оролдолгоор бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулна. Манай үхибүүд дайнай аюулые үзөөгүй. Хүбүүмни ерэхэ хабар дунда һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаха юм. Эрдэмэй орьёлдо хүрэжэ, шэн габьяатайгаар ажаллаха дүүрэн аргатай. Тэрэнэй, мүн үетэн сасуутанайнь, эдэнэй үхибүүдэй, бүхы дэлхэйн үхибүүдэй дайн дажар гээшэ юун бэ гэжэ мэдэхэгүйень, эдэнэй хододоо амгалан тайбанаар ажаһуухыень хүсэнэб.

Манай оронной эб найрамдалта политикын амжалтануудаар урмашан зоригжожо, түсэбүүдээ хаража үзэн, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абабаб. Түсэбтэ табан жэлэй даабариие дүрбэн жэлдэ бэшэ, харин гурба хахад жэлэй турша соо дүүргэхые уялганаб. Энэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө совет арадай хэһэн тэмсэлдэ минии хубита болог лэ.

Майя КАПУСТА,
«Саркана текстилниеце» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй бүд нэхэгшэ,
Социалис Ажалай Герой.
Ригэ.

***

ЭБ НАЙРАМДАЛДА дуратай хүсэнүүдэй Москвада зарлагдаһан бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые манай колхозой ажалшад ехэ анхаралтайгаар шагнаһан байна. Энэ дээдэ хуралдаан уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада ехээр нүлөөлхэ гэжэ найданабди. Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ һайн һайхан хубилалтанууды хэхэ замда шухала алхам болохо байха гээд этигэнэбди.

Амгалан байдалай тогтоогдоһоной ашаар бүхы һалбаринуудта ехэ амжалтануудые туйлаха аргатай болообди. Совет хүнүүд энээниие һайн ойлгожо, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ бүхы дэлхэйн арадуудай хүдэлөөндэ хубитаяа оруулхые оролдоно.

Манай ажахын ажалшад шэн габьяата ажалаараа эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлнэ. Энэ жэлдэ бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряагаабди. Гектар бүриһөө 37,9 центнер орооһон хуряагдаа. Таряа, хартаабха, улһа, һү, мяха гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбүүдые колхознай амжалтатайгаар дүүргээ. Ерэхэ жэлдэ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө колхознигууднай оролдожо байна.

Манай ажахын ажалшад, бүхы совет хүнүүдтэл адли, Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшадые халуунаар амаршалан, хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэ.

В. ПАРХОМЕНКО,
Шкловско районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ,
Социалис Ажалай Герой.
(ТАСС).
Могилев.

***

ЭХЭ БАЙҺАН НАМДА ...жэл онсо удха шанартай байна. Эб найрамдалта программаяа бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар КПСС-эй, Совет гүрэнэй гадаадын политическэ эдэбхитэй, залан ажал ябуулгын ашаар уласхоорондын харилсаанда хубилалтанууд ...жо байһандань, урмашан байсанаб.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ...Леонид Ильич Брежневэй үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалай түлөө ниитын хүсэнүүдэй түүхэдэ иимэ ехэ, ...й хабаадалгатай хурал ...н үнгэргэгдөөгүй юм гэжэ тэмдэглээ. Энэнь Совет ...й эб найрамдалта хашэглэлые, КПСС-эй ...Центральна Комитедэй уласхоорондын эдэбхитэй ажал ...ябуулгые совет арадай нэгэн ...сэтгэлтэйгээр дэмжэжэ байһые элирхэйлнэ. ...Коммунис партиин сэсэн ...политикада баярые ...

И. КОСТИН,
Советскэ Союзай Герой, машина-бүтээлгын заводой инженер.
Московско областиин Болшево станци.

Улаан-Үдэ городой «Сибирячка» гэжэ парикмахерскада эрэшүүлэй үһэ заһадаг дээдэ классай мастер Софья Исааковна Данилова хүдэлдэг. Тэрэ найман жэл парикмахераар хүдэлхэ зуураа, бүхы эрэшүүлэй үһэ заһадаг парикмахернуудай республикын конкурсдо хабаадалсаад, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

1969 ондо Софья Исааковна Сочи городто ошожо, Бүхэроссин парикмахернуудай конкурсдо хабаадалсаад, дундуур һуури эзэлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дээдэ классай мастер С. И. Данилова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

...Зүүн зүгтэхи байдал ...дашарамдуулан, за... ...оронуудта, эдэнэй дунда ...олодо байһан США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдые ...й ябуулгануудта бэлэн болгохо тухай мэдээсэл... Вашингтондо хэгдэһэн ... алхам хэһэнээ сатуухые тусхай тушаал..., һанаата болохо ..., баримтатай ябуулга... Советскэ Союз хэ... ...гаа гэжэ мэдүүлбэ. ...баталамжанууд таа... байна. Юундэб гэ... Дүтын Зүүн зүгтэ будалдаа зогсоожо, амгалан байдал һэргээхэ тухай Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ хэмжээнүүдые Советскэ Союз абажа байна гэжэ ТАСС мэдүүлхээр түлөөлэгдөө.

Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада һаад тойбо татаха США-гай энэ алхам Советскэ Союзые айлгаан һүрдөөхэ һэдэлгэтэй байна. Иимэ зорилгоёо бэелүүлхын тула буруугаар хандабат гээд энэнэй үүсхэлшэдтэ һануулха хэрэгтэй.

Социалис оронуудаар

ЩЕЦИН — КОРАБЛЬ БҮТЭЭГШЭДЭЙ ХОТО

ВАРШАВА. Польшодо эгээл ехэ — А. Варскиин нэрэмжэтэ судна-бүтээлгын верфьдэ эдэ үдэрнүүдтэ баярай оршон байдалтай. Предприятиин түүхэдэ шухала шата эхилбэ. Эндэ бүтээгдэһэн 250-дахи судна уһанда табигдаба.

А. Варскиин нэрэмжэтэ судна-бүтээлгын верфьдэ дархалагдаһан бүхы суднануудые һубарюулан табяаһаа, 25 километр газар эзэлхэ һэн! Советскэ Союзай захилаар 100 судна дэлхэйн олон оронуудай тугуудые хиидхүүлэн, далайнуудай нюруу эсхэн тамарна.

Одессын далайн флодой инженернүүдые бэлдэдэг институт дүүргээд, верфиин ахамад конструктораар хүдэлжэ байһан Е. Писконжаленцкиин хубита эндэ яһала ехэ. Верфиин конструкторнуудай бюродо тэрэнэй хүтэлбэри доро сагай уларил шэнжэлхэ суднанууд, 15 мянгаһаа 32 мянга хүрэтэр тонно шэгнүүртэй контейнернүүдые зөөхэ суднанууд бүтээгдэһэн байна.

Польшодо түрүүшын ашаанай пассажирска һала зөөхо проект Щецинэй корабль-бүтээгшэд бэлдэжэ байна.

«ТЕТЕКСЫН» АЛТАН УТАҺАН

БЕЛГРАД. Моодо харуулха талаар эндэ үнгэргэгдэһэн уласхоорондын выставкэ дээрэ Югославиин «Тетекс» гэжэ бүд нэхэлгын комбинадай продукци «Алтан гүрөөһэн» гэжэ шандда хүртэбэ. Предприятиин бии болоһоор үнгэрһэн 20 жэлэй турша соо коллектив иимэ шангуудта нэгэнтэ бэшэ хүртэһэн байна.

«Тетекс» оронной гээгдэнги байһан районуудай нэгэндэ байгуулагдаһан байгаа. 1951 онһоо хойшо Тетово хото комбинат хоёрой хуби заяан таһаршагүй юм. «Тетексын» хүгжэхэ бүри Тетово хото баян дэлгэр байдалтай болоһон түүхэтэй. Дайнай һүүлээр Тетоводо бэйдоол 270 хүдэлмэришэдэй байгаа һаань, харин мүнөө гансал энэ комбинадта 4.000 гаран хүн хүдэлнэ. Гол түлэб эхэнэрнүүдһээ бүридэһэн коллектив нооһон ба синтетикын утаһа, нооһон бүд нэхэмэл зүйлнүүдые, хубсаһа хунар үйлэдбэрилдэг.

«Тетекстын» бүтээһэн продукци орон доторoo, хилын саагуур суурхана. Харин арбаад гүрэндэ, тэрэ тоодо Советскэ Союзда продукциынь худалдагдадаг байна.

КУРОРТЫН ХАҺА ДҮҮРЭБЭ

ПРАГА. Чехословакиин мэдээжэ Марианске-Лазнида курортын хаһа дүүрэбэ. Хотын санатори болон амаралтын байшангуудһаа амарагшад бултадаа ябанхай.

Энэ жэлдэ Марианске-Лазниин курортдо хэзээ хэзээнэйхиһээ олон хүн амараа. Профсоюзуудай зууршалгаар Чехословакиин 65 мянга гаран ажалшан эндэ амарһан, бэеэ аргалһан байна. Гадна уласхоорондын хэлсээнүүдэй үндэһөөр, үнгэрһэн зун дэлхэйн 17 оронной 5,5 мянган хүн, эдэнэй дунда Советскэ Союзһаа ерэгшэд Марианске-Лазнида амараа.

Марианске-Лазне — республика дотор аргалалгын эгээл ехэ газар мүн. Арадай засагай жэлнүүдтэ Чехословакиин ажалшадай болон социалис оронуудай, бусад гүрэнүүдэй профсоюзуудай миллион гаран хүн эндэ амарһан байха юм.

Марианске-Лазне жэлһээ жэлдэ урган хүгжэнэ. Һүүлэй 20 жэлэй турша соо шэнэ санатори, амаралтын байшан болон аргалалгын эмхи зургаанууды бодхоолгодо 170 миллионһоо үлүү крон гаргашалагдаа.

ШЭНЭ ФАБРИКА

ХАНОЙ, Виньфу — Вьетнамай Демократическа Республика сай үйлэдбэрилдэг ехэ провинцинуудай нэгэн. ДРВ-гэй правительствын шиидхэбэриин ёһоор, оронной бусад районуудтахидал адли, газаашань гаргаха сай үйлэдбэрилхэ мүнөө үе сагай эрилтэдэ харюусамаар хэдэн фабрика эндэ баригдаха байна.

Мүнөө бодхоогдожо байһан фабрикануудһаа түрүүшын нэгэ предприяти һаяхан ашаглалгада тушаагдаба. Сайн Шонгло гэжэ нэрэтэй энэ фабрикада мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Туршалганууд ба бүтээн гаргагдаһан продукцинууд бүхы агрегадуудайнь, оньһон түхеэрэлгэнүүдэйнь һайнаар хүдэлдэг байһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Энэ хадаа Париждахи хэлсээнүүдтэ гар табиһанай һүүлээр Вьетнамай газар дээрэ бодхоогдоһон сайн түрүүшын фабрика болоно.

Шэнэ фабрика Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдаа. Соведүүдэй оронһоо асарагдаһан түхеэрэлгэ хабсаргаха, тодхоходонь совет мэргэжэлтэд хабаадалсаһан байна.

ГДР-эй ОЛЗОБОРИЛГЫН ФЛОДОЙ АМЖАЛТА

БЕРЛИН. Һүүлэй жэлнүүдтэ далайн олзоборилго ГДР-тэ нилээд үргэдхэгдөө, загаһан ехээр баригдадаг болоо. 142 мянган тонно ашаа шэрэхэ шадалтай элдэб янзын 140 суднатай республикын олзоборилгын флот дэлхэйн далайнууд дээгүүр гараа. Эдэнэр далайн алгана, трескэ, палтус, сельдь загаһа барина.

Зуугаад тонно һая баригдаһан загаһан, загаһанай мяхан ба бусад продукт нууд ГДР-эй хотонуудта Росток болон Засницаһаа үдэр бүри эльгээгдэнэ.

ГДР-эй загаһа барилгын флодой суднануудта совет морягууд ехэ туһа хүргэнэ. Хоёр оронной олзоборилогшод олон загаһатай газар олоод, шэнэ арганууды хэрэглэн, загаһа баридаг юм. Жэшээнь, «Петер Нелль» гэжэ загаһанай тамардаг завод Номгон далайда түрүүшын хеэ гараад, ехэ олзотой бусажа ерээ. Тэрэ совет суднануудтай хамта ябаа.

«ЖЭГҮҮРТЭ» ТУҺАЛАМЖЫН ОИН БАЯР

ВАРШАВА. Агаараар түргэн туһаламжа үзүүлдэг эндэхи управлени тус эмхиин байгуулагдаһаар 20 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Энэ эмхи оронной район бүхэндэ өөрын отделенитэй юм. Үнгэрһэн хорин жэлэй турша соо санитарна самолёдууд болон вертолёдууд 250 мянга гаран ниидэлгэ хэһэн, медицинскэ түргэн туһаламжада хэрэгтэй гү, али дары операцида орохо зуу мянга гаран хүниие зөөһэн байна.

Агаарай түргэн туһаламжа хада газарта байһан гү, али үертэ ороһон хүнэй ами наһа абардаг, үбшэн хүнүүдые зөөдэг, шуһа, аппаратура, эмүүдые хэрэгтэй газартань абаашадаг юм. Үдэрэй ямаршье сагта, һалхитай, хүрэ бороотой, саһа бордоһотойшье һаань, дээдэ мэргэжэлтэй врачнар туһа хүргэхөөр, сэрэгшэдтэл адли, хододоо бэлэн байдаг. Хүнэй ами наһа абарха гэһэн тон шухала сэгнэшэгүй ажал хэнэ гээшэ. Энээнһээ һайн һайхан юун байхаб даа.

ТЕЛЕФОНУУД ХАРИИН ОРОНУУДТА ХУДАЛДАГДАНА

ПРАГА. Словакиин Стропков хотодохи хэлхээ-холбооной техникэ бүтээн гаргадаг завод ЧССР-тэ, мүн хилын саагууршье суурхадаг юм. Шэнэ жэлһээ тус завод телефоной аппарадуудые гаргадаг орон доторхи ори ганса предприяти болохо юм.

Заводые тусхай мэргэжэлтэй болгохо түсэбэй ёһоор, һүүлэй жэлнүүдтэ предприятиин хэдэн цехүүд һэльбэн шэнэдхэгдэһэн, телефоной шэнэ түхэлэй аппарадууд гаргагдадаг болоһон байна.

Дүрбэн хүнэй нэгэн доро хөөрэлдэжэ болохоор бүтээгдэһэн аппарадууд эдэнэй дунда бии. Хилын саанахи олон орон иимэ аппарадта захил хээ.

1971 ондо завод, энэ жэлэйхидэ орходоо, 170 мянгаар олон аппарат бүтээн гаргаха. Байрын гэрнүүдтэ табигдаха аппарадууд илангаяа олоор гаргагдаха.

(ТАСС).

Польшын Арадай Республикада Ельчанска автомобильна заводые шэнээр үргэдхэн барилгада гурбан миллиард шахуу злотый мүнгэн зөөри һомологдобо. Энэ завод хадаа автобусуудые бүтээн гаргадаг Европын эгээл томо заводуудай нэгэн болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ельч» грузовигууд заводһоо гараад байна.

ЦАФ — ТАСС-ай фото.

ХАНИ БАРИСААНАЙ НЕДЕЛИ

ПЕТРОПАВЛОВКА. («Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент А. ЕЛИСЕЕВ). Аймагай түб тосхоной дунда һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн интернациональна хани барисаанай клубай гэшүүд ГДР-эй 24 жэлэй ойн һайндэртэ эртээнһээ бэлдэжэ эхилээ бэлэй. Тэдэнэр ГДР-эй һурагшадта амаршалгын бэшэгүүд болон бэлэгүүдые эльгээһэн юм.

«Советскэ Союз ГДР хоёрой эбдэршэгүй хани барисаан» гэһэн недели соносхоһон байна. Холын орон тухай выставкэ гоё һайханаар шэмэглэгдээ. Һурагшадтаа Германиин городууд, хүдөө нютагууд тухай багшанарынь хөөрэжэ һонирхуулһан байха юм. Германиин Демократическа Республикын гүрэнэй байгуулалта тухай, Тельманэй нэрэмжэтэ пионерэй организаци тухай, хүдэлмэришэд, уран зохёолшод тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд радиогоор дамжуулагдаа.

«Үнэһэн тоборог сооһоо урган бодожо хүгжэһэн орон» гэһэн үдэшэ эндэ үнгэргэгдэбэ. Клубай гэшүүд һонирхолтой программа бэлэдхээ. Концерт, викторина, уулзалга программадань орсоно.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Пылжит Доржиева энэ һайндэртэ уригдаа һэн. Колхозой түрүү һаалишан Берлиндэ үнгэргэгдэһэн дэлхэйн залуушуул болон студентнэрэй фестивальда хабаадалсаһан байна бшуу. Тэрэ ГДР ошоһон тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөөд, суглуулһан газетэ, журналнуудаа, открыткануудаа үхибүүдтэ харуулаа.

Дэлхэйн залуушуулда, Берлиндэ болоһон фестивальда зорюулагдаһан митинг «Орленок» гэжэ пионерэй лагерьта үнгэргэгдэһэн байгаа. Тус лагерьта амарһан һурагша Мунко Дугаров митинг тухай хөөрөө.

Зэдын аймаг.

ШЭНЭ БАРИЛГА

НАРҺАТА. («Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент А. БАБУШКИН). Нисэнгэ тосхондо библиотекын шэнэ байшан ашаглалгада үгтэбэ. Ород, совет классигуудай, Буряадай болон хариин оронуудай уран зохёолшод, поэдүүдэй зохёолнуудай 40 мянга гаран хэһэг ном шэнэ байрада зөөгдөө.

Уншагшадта гэртэнь ном үгэдэг залһаа гадна, уншалгын зал эндэ түхеэрэгдээ. Таряашад, малшад сүлөөтэй сагтаа уншалгын залда ерэжэ, шэнэ журнал, газетэнүүдые уншажа байха аргатай болобо.

«Комсомольский» совхозой Целинный тосхондо хоёр шэнэ байра толлобо. Шэнэ магазин, 120 хүнэй һууритай шэнэ клуб эндэ ашаглалгада үгтөө.

Үүжам һаруул энэ магазин хүнүүдэй эд бараа шэлэжэ абахада таатай зохид юм. Тиимэһээ магазинай нээгдэһэн үдэрһөө эхилжэ, энэ арга эндэ хэрэглэгдэбэ. Эд бараа багсалдаг таһалга, эд бараа табиха тагууд түхеэрэгдээ.

Шэнэ клубта кинофильмнүүд харуулагдана, залуушуулай үдэшэнүүд үнгэргэгдэжэ эхилбэ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Агууехэ этигэл найдалай конгресс

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй октябриин 25-да Москвада нээгдэһэн бүхэдэлхэйн конгрессые дэлхэйн арадуудай генеральна ассамблей гэжэ нэрлэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, арадуудай эгээл һайн һайхан хүсэлэн — бата бэхи эб найрамдал зүб зүйтэйгөөр хангаха тухай хүсэлэн бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан уласхоорондын иимэ үргэн ехэ, олоной хабаадалгатай хуралдаан түүхэдэ үшөө болоогүй бшуу.

Дэлхэйн 144 оронһоо 3200 шахуу делегат — 1100 гаран политическэ партиин, национальна эмхиин ба хүдэлөөнэй, мүн 120 гаран уласхоорондын эмхиин түлөөлэгшэд конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадана.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев конгресс дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «шахардуу байдал һуларуулгада зүрюу харшаар тэмсэдэг, амгалан байдалда аюул тохёолдуулдаг, дайн байлдаагаар занадаг хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй — гүрэнүүдэй, политическэ партинуудай ба шэглэлнүүдэй, ниитын эмхинүүдэй, зарим нэгэ хүнүүдэй үсэд нэтэрүү, эсэшэ сусашагүй тэмсэл хэһэнэй ашаар лэ дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангагдаха, шахардуу байдал һуларуулагдаха байна» гэжэ тэмдэглээ.

Эгээл нимэһээ энэ конгресс амжалтатайгаар үнгэрхэ байха гэжэ эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэн этигэн найдана.

Амгалан ёһоор зэргэ оршолго, уласхоорондын аюулгүй байдал, буу зэбсэг хуряалга арадуудай хоорондохи али алиндань ашатай туһатай харилсаан, расизм ба колониализмда эсэргүү тэмсэл, мүн Москвада зарлагдаһан конгрессэй зүблэхэ зүйлдэ оруулагданхай мүнөө үеын гол шухала бусад асуудалнууд дары түргөөр шиидхэгдэжэ шадаха, шиидхэгдэхэ ёһотой гээд гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорһоо, хэдэн арбаад оронуудай политическэ, ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадһаа Конгрессто эльгээгдэһэн олон тоото амаршалгын бэшэгүүд дотор хэлэгдэнэ. Империалис хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые зайсуулан сарахын, Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай эдэбхитэй хүсэлэл оролдолгонуудай ашаар уласхоорондын шахардуу байдалые саашадань улам һуларуулхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр, ниитын хүсэнүүдэй нэгэдэл бэхижүүлхээр дээдэ хуралдаанда хабаадагшадай эрид шиидэнги байһые Кремлиин съезднүүдэй ордоной трибунада гаража үгэ хэлэгшэд элирхэйлэн харуулаа.

Дүтын Зүүн зүгтэ — бата эб найрамдал

Газаа талаһаа империалис хархис хүсэнүүдээр дэмжэгдэн тухирагдаһан Израилиин зонхилогшодой булимтархы, дээрмэдэхы политика бэелүүлһэнһээ уламжалан тохёолдоһон Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдал һуларуулхын түлөө ехэ хүсэлэл оролдолгонуудай гаргагдажа байһыень дэлхэйн арадууд адаглан харана.

Энэ райондо шэнэ дайнай аюул сарахын, бата бэхи эб найрамдал хангалгада нүлөөлхын тула манай орон ехэ хүсэлэл оролдолго гаргадаг байгаа, мүнөөшье гаргаһаар. Һүүлэй үдэрнүүдтэ Советскэ Союз хани барисаата Араб гүрэнүүдтэй, мүн бусад талануудтай нягта харилсаа хэһэн байна. Зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд ашата үрэ ехэтэй байба. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президентын түлөөлэгшэ — гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэй Москвада уулзалгануудые хэжэ, энэ зүришэлдөө хёмороое эблэрүүлхэ талаар ехэ амжалтануудые туйлаа.

Дайнай бүхы ябуулганууды дары зогсоохо, булимтаран эзэмдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргахаар хараалһан 1967 оной ноябриин 22-ой тогтоолые бэелүүлхэ арга олгоһон резолюциин совет-американ хамтын проектые ООН-ой Аюулгүйн Совет октябриин 22-то абаһан байгаа.

Гэбэшье энэ шахардуу байдалые эбэй ёһоор гуримшуулха хараа шэглэлые Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл үсэд нэтэрүүгээр буруу һүргэнэ. Үнгэрһэн долоон хоногой туршада соо Аюулгүйн Совет буудалдаа зогсоохые эрилтэ табиһан шиидхэбэринүүдые хэдэ дахин абаһан байгаа. Бусад газар нютагуудые булимтаран эзэмдэхые эрмэлзэн, Израиль эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар үгэһэн найдуулгануудаа бэелүүлээгүй байха юм. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлые Пекин дэмжэн талархана. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа шиидхэбэринүүдые Аюулгүйн Советдэ зүбшэлжэ, дуугаа үгэлгэдэ Пекинэй түлөөлэгшэ хабаадахаяа арсахаһаа гадна, эдэ шиидхэбэринүүдые абалгада тойбо татахаар һэдээ.

СССР ба США-да гуйлтатайгаар Египедэй хандахадань, буудалдаа зогсоохо тушаа Аюулгүйн Советэй шиидхэбэрине дүүргэхын түлөө адаглалта хэхын тула Советскэ Союз түлөөлэгшэдөө тиишэ эльгээһэн байна. США нимэ шиидхэбэри гаргаха аабза гэжэ этигэн найдаха дуран хүрэнэ.

Дайн байлдаанай боложо байһан район худар эльгээгдэхэ ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдые дары бии болгохо тухай шиидхэбэри Аюулгүйн Совет октябриин 25-да абаһан байна. Эндэхи шахардуу байдал заһаруулгада энэ шиидхэбэри ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Совет түлөөлэгшэ Аюулгүйн Советдэ үгэ хэлэхэдээ, хэрэбээ эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй Советэй шиидхэбэринүүдые эбдэжэ үргэлжэлүүлхэ болоо һаань, Израиль тушаа ООН-ой Уставаар хараалагдаһан хэмжээнүүдые абаха шухала байна гэжэ уридшалан һануулба. Дүтын Зүүн зүгтэ бата бэхи эб найрамдал зүб зүйтэйгөөр хангахын түлөө, эдэ шиидхэбэринүүдэй хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэхын түлөө Советскэ Союз эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Дэбжэлтэ туйлахын тула нэгэдэбэ

Арадай нэгэдэлэй фронт (ФНЕ) эмхидхэн байгуулха тухай Бангладешэй Арадай Республикын политическэ нүлөө ехэтэй гурбан парти — Арадай хүтэлбэрилхы лиги, Арадай национальна парти, Бангладешэй Коммунис парти соносхоо.

Ороной демократическа хүсэнүүд нэгэдэн ажаллахые эрмэлзэнэ гэжэ Бангладешэй Арадай Республикын премьер-министр Муджибур Рахман тэмдэглэбэ. «Нягта нэгэдэлтэйгээр тэмсэжэ, сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ илалта туйлаһан байнабди, — гэжэ тэрэ мэдүүлээ. — Оронойнгоо арадай ажахы һэргээлгын үедэ бата нэгэдэлтэй байха шухала. Арадта эсэргүү хүсэнүүдэй һүйдхэлтэ ябуулгатай тэмсэл хэлгэдэ патриотическа хүсэнүүдэй нэгэдэл ехэ үүргэтэй, удха шанартай байна».

«Социализм байгуулха, энэ зорилгоёо туйлаха замдамнай ушаржа байгаа һаад тойбо зайлуулха» гээшэ хамтымнай зорилго болоно гээд патриотическа гурбан парти фронт байгуулха тухай декларaци соогоо мэдүүлээ. ФНЕ-гэй комитедүүд ороной бүхы округуудта, районуудта эмхидхэгдэхэ юм. «Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула тэрэнэй эмхинүүд үргэн ниитэ хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин, студентнэрэй, залуушуулай, мүн бусад хүн зоной нэгэдэл бэхижүүлхэ байна.

Национальна экономикоёо һэргээхэ, үйлэдбэриин ашата үрэ дээшэлүүлхэ гээшэ Бангладешэй бүхы арадай гол зорилго болоно гээд Арадай нэгэдэлэй фронт тоолоно. Бангладешэй Арадай Республикын правительствын эб найрамдалта гадаадын политическэ хараа шэглэлыень, социалис оронуудтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ политикыень Арадай нэгэдэлэй фронт бүрин дэмжэнэ. СССР ба Индитэй Бангладешэй Арадай Республикын улам бүри хүгжэжэ байгаа хани барисаа таһалхын тула империалис ба маоис хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта шанга харюу сохилто хэхын түлөө тэмсэнэ.

Арадай нэгэдэлэй фронтые Бангладешэй Арадай Республикада байгуулга эб найрамдалай ба дэбжэлтын ашата туһада үргэн ниитэ арадые нэгэдүүлхэ шухала гэжэ патриотическа хүсэнүүдэй улам һайнаар ойлгодог болоһые, залуу гүрэнэй үмэнэ оршоһон национальна орёо бэрхэтэй зорилгонуудые хамтаараа бэелүүлхэ эрид шиидэнги байһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Э. БАСКАКОВ,
И. ЛАПИЦКИЙ,
А. БИРЮКОВ.
(ТАСС).

Байгал шадарай тайгын хэшэг.
П. ГРИГОРЬЕВОЙ фотоэтюд.

ШАТАР

Борис СПАССКИЙ—СССР-эй ЧЕМПИОН

Шатараар СССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын 41-дэхи мүрысөөндэ (дээдэ лиги) Борис Спасский эбэжа болоһоор 17-һоо 11,5 очкотой боложо, СССР-эй чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Октябриин 26-да үнгэргэгдэһэн һүүлшын нааданда Спасский Тигран Петросянтай уулзахадаа, сагаанаар наадажа, 24-дэхи ябадалдаа тэнсэхые дурадхаһан байгаа. Энэ парти орёо шанга тэмсэлэй оршондо үнгэрөө. Түрүүшээр Спасский халтар илюу байдалтай болобошье, нааданай эхилһэнһээ хойшо табадахи часта бодонуудаа удаа дараалан андалдаһанай эсэстэ тэнсүү байдалтай болоһон байгаа.

Алтан медаляар шагнагдаһан Спасский 36 наһатай, 1961 ондо СССР-эй чемпион болоһон юм. 1969—1972 онуудта тэрэ дэлхэйн чемпион болоод ябаа. Мүнөө гроссмейстер Спасский дэлхэйн чемпион Роберт Фишертэй наадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ байһан найман хүнэй тоодо ороно.

17-дохи турта Корчной — Кузьмин, Тайманов — Полугаевский, Смыслов — Карпов, Рашковский — Григорян, Савон — Керес гэгшэдэй уулзалганууд тэнсэлгээр дүүрэбэ.

Таль — Аверкин, Белявский — Геллер, Свешников — Тукманов гэгшэдэй партинууд хойшолуулагдаа.

Тиигэжэ табан гроссмейтер — Корчной, Петросян, Полугаевский, Карпов, Кузьмин илажа гарагшаһаа очкогоор гээгдэһэн байна.

(ТАСС).

КАБАНСКЫН СПОРТСМЕНҮҮД ТҮРҮҮЛБЭ

Намарай кроссоор «Урожай» бүлгэмэй областной Советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Республикымнай 12 аймагуудһаа суглараһан 150 кроссменүүд энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа.

Кабанскын аймагай урилдагшад ниитэ командаараа түрүүлжэ, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Улаан-Үдын аймагай спортсменүүд хоёрдохи, Прибайкалиин команда гурбадахи һууринуудта гараа.

Эдир хүбүүд, басагадай хоорондо болоһон урилдаанда Кабанскын дунда һургуулиин һурагшад эгэшэ дүү Пелевягинатан түрүүлһэн байна. 3000 метрэй зайда урилдаанай болоходо, Михаил Думнов эгээн хурдан байшоо. Тэрэ нэгэдэхи һуури эзэлээ. 1500 метрэй зайда урилдахадаа, А. Зырянова эхэнэрнүүдэй дундаһаа түрүүлжэ гараа.

Ветерануудай хоорондо болоһон урилдаан һонирхолтойгоор үнгэрөө. Шанга тэмсэлэй һүүлээр Буряадай хүдөө ажахын институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын багша Виктор Павлов түрүүлжэ гараа. Кабанскын аймагай суглуулагдамал командын гэшүүн Валентина Серебренникова эхэнэрнүүд сооһоо түрүүлһэн байна.

В. БАДМАЕВ.

БАГАШУУЛДА—БАЯР

Пенсионернүүд Илья Дорофеевич Ефимов, Трофим Миронович Левинцев гэгшэд Улаан-Үдын Октябрьска районой 18-дахи кварталда үхибүүдэй наадаха хоккейн талмай түхеэрбэ. Мүн багашуулай һолжорхо модон «хада» дархалжа, елүүр тогтооһон байна. 7-дохи домоуправлениин начальник Александр Семенович Храбрых тэдэнэртэ материал суглуулхадань туһалаа.

Тус кварталай багашуул пенсионернүүдтэ үнэн сэдьхэлэй һайниие хүргэнэ. 19-дэхи һургуулиин зарим һурагшад сүлөөтэй сагтаа хоккейн талмай барилгада хабаадалсаа.

Мүнөө үхибүүд амаралтынгаа үдэрнүүдтэ, хэшээлнүүдэй һүүлээр талмай дээрээ гаража, хүхюу баяртай наадаха, аятай зохидоор амарха аргатай болоо.

Н. ХАЗАГАЕВ.

УЛААН-БААТАР

МНР-эй правительствын мэдүүлгэ

ТАСС

Эб найрамдалда, бүгэдэ ниитын аюулгүй байдалда тойбо татажа байһан Дүтын Зүүн зүгтэхи дайнай ябуулганууды дары зогсоохын тула Араб гүрэнүүдтэй хамта Советскэ Союзай айхабтар ехэ хүсэлэл оролдолго гаргажа байһыень МНР-эй правительство үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ Монголой правительствын эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Тель-Авивай зэрлиг муухай, эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые Монголой правительство, арад эрид буруушаан, Араб оронуудта эсэргүүгээр Израилиин хэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулганууды дары болиулгаха, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа Аюулгүйн Советэй тогтоолнуудые наринаар, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, булимтаран эзэмдэһэн араб газар нютагуудһаа эзэрхэг түримхэйшүүлэй сэрэгүүдые бүрин хүсэдөөр гаргаха эрилтэ табина гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй харата муухай ябуулгануудай хойшолонгүйн түлөө Израилиин правительство бүримүһэн харюусаха ёһотой гэжэ МНР-эй правительство мэдүүлнэ.

БЕЛГРАД

Белградтахи хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ

ТАСС

СКЮ-гэй түрүүлэгшэ, СФРЮ-гэй президент И. Броз Титын, хани ёһоной албанай хэрэгээр СФРЮ-дэ ерэһэн КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусагай хоорондо хөөрэлдөөнүүд Белградта боложо дүүрэбэ. ТАНЮГ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, али бүхы һалбаринуудта СФРЮ-гэй ба ЧССР-эй хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ тушаа хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хэлсэһэн байна.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ВАШИНГТОН

Президент Р. Никсонэй пресс-конференци

ТАСС

«Хэрбээ энээн тухайда ООН-ой Генеральна секретариин гуйгаад байгаа һаань, Холбоото Штадууд адаглагшадаа Дүтын Зүүн зүгтэ эльгээхэ юм» гэжэ США-гай президент Р. Никсон, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда зорюулагдажа үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Иимэ гуйлта абаха байхабди гэжэ багсаанабди гээд Р. Никсон хэлэбэ.

Һүүлэй үедэ эндэхи шахардуу байдал һуларуулха талаар ехэ юумэ хэгдээ. Агууехэ хоёр гүрэн — Советскэ Союз ба США — үгээ ойлголсожо, эндэхи түгшүүрил заһаруулха хэмжээнүүдые абаба.

Хэрбээ уласхоорондын түгшүүрилэй һуларуулагдажа байгаагүй һаань, Дүтын Зүүн зүгтэ аюул ехэтэй хёмороон, зүришэлдөөн болоходоо магадгүй байгаа гэжэ тоолоноб гээд Р. Никсон тэмдэглээ.

Гэхэтэй хамта, зарим районуудта, эдэнэй дунда Европодохи Холбоото Штадуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые сэрэгэй байдалда оруулха тухай һүүлэй үедэ Вашингтондо абтаһан шиидхэбэрине США-гай президент сагааруулхые һэдэһэн байна.

Эб найрамдал бэхижүүлгэ—СССР-эй гол зорилго

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада боложо байһан бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ бүхы дэлхэйн арадуудай анхарал татаба, һонирхол үүсхэбэ. Энэнь олохон оронуудта радио ба телевиденеэр дамжуулагдаһан байгаа. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ тунхаглахадаа, гадаадын хэблэл нэгэн һаналтайгаар иигэжэ тэмдэглэнэ: «Мүнөөнэй уласхоорондын байдалые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь тодорхойгоор шэнжэлэн харуулхадаа, демократическа эб найрамдалые бэхижүүлхэ гээшэ Совет гүрэнэй гол зорилго болоно гээд дахинаа баталба».

СОФИ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэ тодо ойлгосотой, уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудта гүнзэгы харюу үгэһэн дээрэһээ олоной анхарал татана гээд Болгариин «Земеделско знаме» газетэ бэшэнэ.

УЛААН-БААТАР. Эб найрамдал бэхижүүлхэ тухай үнэн зүрхэнэй анхарал оролдолгоор дүүрэһэн Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые, бүхы оронуудай арадуудые зоригжуулан, эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө, дайн ба эзэрхэг түримхэй ябуулгада, дарлалта мүлжэлгэ болон хардалга мүрдэлгэнүүдтэ эсэргүү нангин тэмсэлдэ арад зоной хүсэ шадалдаг этигэлыень улам бэхижүүлнэ гээд Монголой МОНЦАМЭ агентство дамжуулна.

КАИР. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые Египедэй арад халуунаар угтаба. Энэнь «айхабтар шухала удха шанартай байна» гэжэ «Аль-Гумхурия» газетэ бэшэнэ.

«ООН-ой тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула, Израилиин сэрэгүүдые бүрин хүсэдөөр дары гаргахын тула аша үрэ ехэтэй алхам хэхээр болоо гэжэ Л. И. Брежнев хэлэнэ» гээд газетэ тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. «Нью-Йорк таймс» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые тунхаглаһан байгаа. Советскэ Союзай шууд сэхэ хараа шэглэл Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зам нээнэ. Совет, американ адаглагшадай эндэ ерэжэ, тогтоол бэелүүлхэ хэрэгые хинан шалгалта тус райондо амгалан байдал һэргээхэ арга олгохо байна гээд газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ. Зэрлиг муухай, эзэрхэг түримхэй ябуулгануудынь буруу һүрэхэ. Юрэдэб гэхэдэ, араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые СССР дэмжэнэ гэжэ Л. И. Брежнев үгэ соогоо Израилиин хүтэлбэрилэгшэдтэ уридшалан һануулга хэнэ гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ.

РИМ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгые «Унита» газетэ хуряангыгаар тунхаглахадаа, эб найрамдал бэхижүүлхэ тухай анхарал оролдолго Совет гүрэнэй гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь байһаар гэжэ Л. И. Брежнев конгрессто хабаадагшадые найдуулаа гээд тэмдэглэнэ.

ТОКИО. «Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудалые эбэй ёһоор заһаруулха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хэхээр, эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахаар бэлэн байһан тухайдаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь мэдүүлбэ. Дүтын Зүүн зүгтэ бата эб найрамдал хангахын тула Советскэ Союз бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байна, — гэжэ Японой «Асахи» газетэ бэшэнэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа СССР-эй ехээр һанаата болоһо байһыень буудалдаа зогсоохо хэрэгые адаглан хинахын тула совет түлөөлэгшэдые эльгээлгэ элирхэйлэн гэршэлнэ» гээд газетэ бэшэнэ.

ДЕЛИ. «Уласхоорондын хархис хүсэнүүдтэ, эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү, эб найрамдалай, социальна үнэн хэрэгэй илан мандахын түлөө нэгэдэлээ улам батадхаха тухай Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшын һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлтэй бүхы хүнүүдтэ хандаһыень зүрхэ сэдьхэлһээ һайшаанабди», — гэжэ Индиин элитэ мэдээжэ эрдэмтэ, парламентын депутат, профессор Рашидуддин Хан мэдүүлээ.

МЕХИКО. Мексикын «Эксельсиор» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые хуряангыгаар тунхаглахадаа, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха талаар совет дурадхалнууд зүб зүйтэй байна гэжэ тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

К. Вальдхайм Аюулгүйн Советдэ элидхэл хэбэ

ТАСС

ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймай хэһэн элидхэл эндэ тунхаглагдаа. ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдэй Дүтын Зүүн зүгтэ бэелүүлхэ ажал ябуулгын гол ёһонууд, зорилгонууд тухай Генеральна секретариин оруулһан дурадхал энээн дотор бии. Аюулгүйн Советэй 1973 оной октябриин 25-да абаһан тогтоолой үндэһөөр иимэ хүсэнүүд бии болгогдоһон байгаа.

Дүтын Зүүн зүгтэхи дайнай ябуулгануудые сарахын тула ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байна. Тэдэ ООН-ой адаглагшадтай хамта зорилгонуудаа бэелүүлхэ юм гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Онсо даабарита хүсэнүүд, багсаахада, 7 мянган хүнһөө бүридэхэ зэргэтэй. Онсо даабарита хүсэнүүд Дүтын Зүүн зүгтэ 6 һарын турша соо байхаар хараалагдана. Онсо даабарита хүсэнүүд 30 миллион американ долларой хэмжээнэй ябуулгануудые бэелүүлхэ байна.

«Промышленностиин хорото ялгэдэлнүүдые тарааһан ябадал ФРГ-дэ бүхы түүхэдэнь үзэгдөөгүй шууяа татаба» — гээд Баруун Германиин газетэнүүд мэдээсэнэ. Эндэ хэдэн олон газарнуудта байгаалине хорложо байһан 60 мянган тонно хорото ялгэдэлнүүд олдоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханау районой Гессен һуурин шадар олдоһон промышленностиин хорото ялгэдэлнүүд.

Кейстон — ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс дээрэһээ. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Республикын барилгын мастернуудай зүблөөнһөө.

Гурбадахи хуудаһанда: «Буряадай залуушуул» — манай айлшан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телепанорама. 19.25 — М. Раухвергер. «Красная шапочка» — Буряадай гүрэнэй Ленинэй ордено оперо ба балетэй театрай табиһан фильм-оперо. 20.25 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 20.45 — Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 21.15 — «Ородууд Пасхи арал дээрэ» гэһэн дамжуулга. 21.40 — «Буряад номой 50 жэл». 22.15 — Концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар зарим газарта бага зэргэ саһан орохо. Баруун хойноһоо секундын 5—9 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 0—4, хойто аймагуудта 4—8 градус хүйтэн, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 8—10 градус, үдэртөө 1—3 градус хүйтэн.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной октябриин 30. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-00650. Заказ №